

Национални сметки и БВП

*Данни, извлечени през август 2020 г.
Планирана актуализация на страницата: ноември 2021 г.*

Националните сметки са източник за редица добре известни **икономически показатели**, които са разгледани в настоящата статия. **Брутният вътрешен продукт (БВП)** е най-често използваният измерител на мащаба на икономиката, докато производните от него показатели, като например **БВП на човек от населението** — в евро или коригиран с оглед на разликите в равнищата на цените (изразен в **стандартни на покупателната способност, СПС**) — намират широко приложение за сравняване на жизненото равнище или за наблюдение на икономическата конвергенция или икономическите различия в рамките на **Европейския съюз (ЕС)**.

Освен това развитието на отделните компоненти на БВП и свързаните с тях показатели, като например показателите за икономическите резултати, вноса и **износа**, вътрешното (частно и публично) потребление или инвестициите, както и данните за разпределението на дохода и спестяванията, могат да дадат ценна информация за основните движещи сили на икономическата дейност и да послужат за основа за разработването, наблюдението и оценката на конкретни политики на ЕС.

Тази статия се публикува ежегодно с годишни данни. Настоящото издание от 2020 г. описва ситуацията само до 2019 г. Поради това първите констатации за евентуални последици, свързани с COVID-19, ще могат да бъдат направени едва в изданието на статията през 2021 г., а пълният мащаб на кризата ще се разкрие едва в по-нататъшните издания.

Развитие на БВП в ЕС-27: нарастване от 2014 г. насам

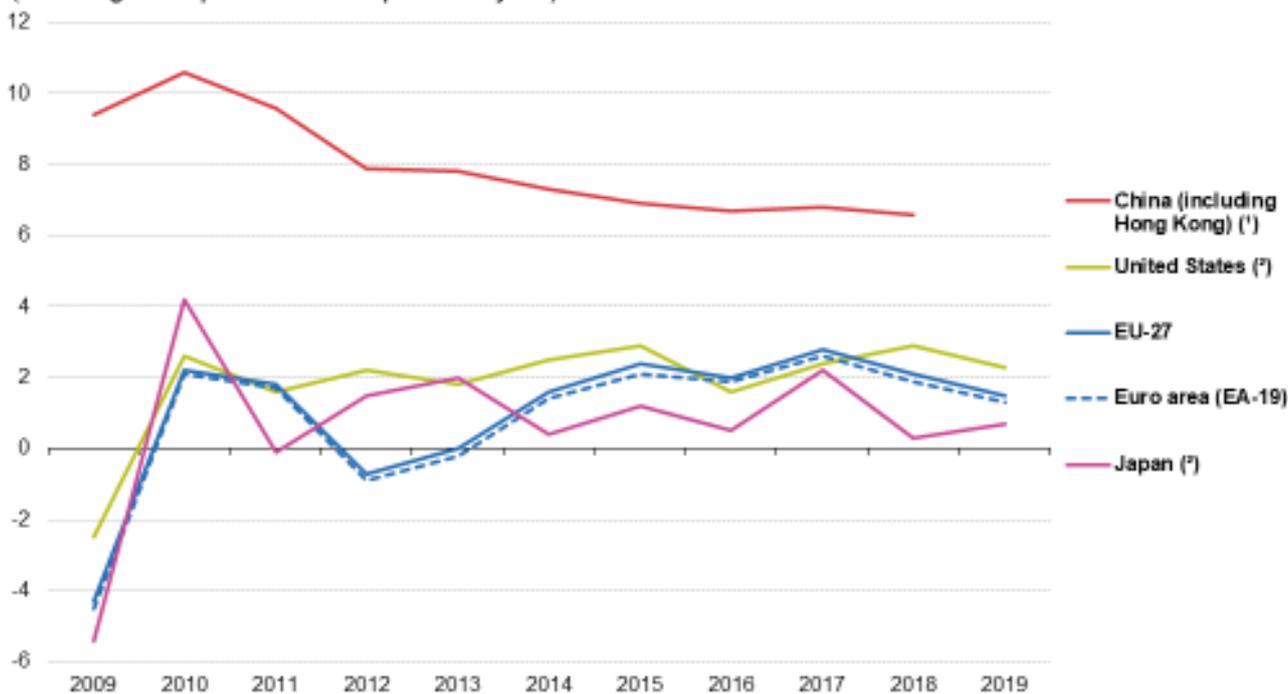
Световната финансова и икономическа криза доведе до тежка рецесия в ЕС-27 през 2009 г. (вж. фигура 1), последвана от възстановяване през 2010 г. Кризата започна в Япония и Съединените щати, като още през 2008 г. бяха отчетени отрицателни годишни темпове на изменение на БВП (в реално изражение), които допълнително спаднаха през 2009 г., преди отново да се покачат през 2010 г. За сравнение, икономическите резултати на Китай (включително Хонконг) продължиха да нарастват с бърз темп по време на кризата (с близо 10 % всяка година), показаха известно забавяне през последващите години, но останаха на значително по-високи равнища от тези на всички останали икономики, както е показано на фиг. 1.

Кризата беше усетена в **ЕС-27** още през 2008 г., когато беше налице значително свиване на темпа на нарастване на БВП, последвано от спад на реалния БВП с 4,3 % през 2009 г. С възстановяването в ЕС-27 индексът на физическия обем на БВП (на базата на верижно съставени обеми) нарасна с 2,2 % през 2010 г. и с 1,8 % през 2011 г. Впоследствие БВП се сви с 0,7 % през 2012 г., а изменението през 2013 г. беше пренебрежимо малко, преди да бъде отчетен положителен темп на изменение през 2014 г. (1,6 %). От 2015 г. до 2018 г. растежът е относително стабилен — между 2,0 % и 2,8 % всяка година. През 2019 г. растежът се забави, а ЕС-27 отчете реален ръст на БВП от 1,5 %.

В еврозоната (ЕЗ-19) съответните темпове на изменение са сходни с отчетените в ЕС-27: свиването през 2009 г. и 2012 г. е по-изразено (-4,5 % и -0,9 %), отколкото в ЕС-27, а свиването през 2012 г. се запазва и през 2013 г. (-0,2 %), докато през 2013 г. в ЕС-27 няма промяна. Макар че в еврозоната се отчита растеж за всяка година, в която се отчита растеж в ЕС-27, темпът на растеж в еврозоната обичайно е с 0,1 или 0,2 процентни пункта по-нисък. По този начин растежът на реалния БВП през периода 2009—2019 г. в еврозоната е до известна степен по-слаб от този в ЕС-27 като цяло.

Real GDP rate of change, 2009-2019

(% change compared with the previous year)

Note: based on chain linked volumes.

(*) 2019: not available.

(?) 2019: estimate.

Source: Eurostat (online data code: naida_10_gdp)

eurostat

Фигура 1: Темп на изменение на реалния БВП, 2009—2019 г. (изменение в % спрямо предишната година) Източник: Евростат (naida_10_gdp)

Растежът на реалния БВП варира значително в рамките на ЕС както във времето, така и между отделните държави (вж. таблица 1). След като отбеляза спад във всички държави — членки на ЕС, с изключение на Полша през 2009 г., икономическият растеж се възобнови в 23 държави членки през 2010 г., а през 2011 г. също беше отчетен растеж в 23 държави членки. През 2012 г. обаче тази тенденция се промени, тъй като малко повече от половината от държавите членки (14) отчетоха икономически растеж, като същевременно беше налице спад в производството в останалите държави членки. След това повечето държави членки отново отчетоха растеж, а броят на държавите с положителен темп на изменение достигна 16 през 2013 г., след което нарасна до 23 през 2014 г. и 26 през 2015 и 2016 г. Всички 27 държави членки отчетоха положителен темп на изменение през 2017 г. (за първи път от 2007 г.) и отново през 2018 г. и 2019 г. Единствената държава членка с отрицателен темп на изменение през 2015 г. и 2016 г. е Гърция, която отчита спад съответно с 0,4 % и 0,2 % след ръст от 0,7 % през 2014 г. и влошаване на икономическите резултати през пет поредни години в периода 2009—2013 г.

Real GDP rate of change, 2009-2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2009-2019 (% average per year)
	(% change compared with the previous year)											
EU-27	-4.3	2.2	1.8	-0.7	0.0	1.6	2.4	2.0	2.8	2.1	1.5	1.6
Euro area (EA-19)	-4.5	2.1	1.7	-0.9	-0.2	1.4	2.1	1.9	2.6	1.9	1.3	1.4
Belgium	-2.0	2.9	1.7	0.7	0.5	1.6	2.0	1.5	1.9	1.5	1.4	1.6
Bulgaria	-3.4	0.6	2.4	0.4	0.3	1.9	4.0	3.8	3.5	3.1	3.4	2.3
Czechia	-4.7	2.4	1.8	-0.8	0.0	2.3	5.4	2.5	5.2	3.2	2.3	2.4
Denmark	-4.9	1.9	1.3	0.2	0.9	1.6	2.3	3.2	2.0	2.4	2.3	1.8
Germany	-5.7	4.2	3.9	0.4	0.4	2.2	1.5	2.2	2.6	1.3	0.6	1.9
Estonia	-14.4	2.7	7.4	3.1	1.3	3.0	1.8	2.6	5.7	4.8	4.3	3.7
Ireland	-5.1	1.8	0.6	0.1	1.2	8.6	25.2	2.0	9.1	8.5	5.6	6.0
Greece	-4.3	-5.5	-9.1	-7.3	-3.2	0.7	-0.4	-0.2	1.5	1.9	1.9	-2.1
Spain	-3.8	0.2	-0.8	-3.0	-1.4	1.4	3.8	3.0	2.9	2.4	2.0	1.0
France	-2.9	1.9	2.2	0.3	0.6	1.0	1.1	1.1	2.3	1.8	1.5	1.4
Croatia	-7.4	-1.5	-0.3	-2.2	-0.5	-0.1	2.4	3.5	3.1	2.7	2.9	1.0
Italy	-5.3	1.7	0.7	-3.0	-1.8	0.0	0.8	1.3	1.7	0.8	0.3	0.2
Cyprus	-2.0	2.0	0.4	-3.4	-6.6	-1.9	3.4	6.7	4.4	4.1	3.2	1.2
Latvia	-14.2	-4.5	6.3	4.1	2.3	1.9	3.3	1.8	3.8	4.3	2.2	2.5
Lithuania (*)	-14.8	1.5	6.0	3.8	3.6	3.5	2.0	2.6	4.2	3.6	3.9	3.5
Luxembourg	-4.4	4.9	2.5	-0.4	3.7	4.3	4.3	4.6	1.8	3.1	2.3	3.1
Hungary	-6.7	0.7	1.8	-1.5	2.0	4.2	3.8	2.2	4.3	5.1	4.9	2.7
Malta	-2.5	3.5	1.4	2.8	4.9	9.0	10.9	5.8	6.5	7.3	4.7	5.7
Netherlands	-3.7	1.3	1.6	-1.0	-0.1	1.4	2.0	2.2	2.9	2.4	1.7	1.4
Austria	-3.8	1.8	2.9	0.7	0.0	0.7	1.0	2.1	2.5	2.4	1.6	1.6
Poland	2.8	3.6	5.0	1.6	1.4	3.3	3.8	3.1	4.9	5.3	4.1	3.6
Portugal	-3.1	1.7	-1.7	-4.1	-0.9	0.8	1.8	2.0	3.5	2.6	2.2	0.8
Romania	-5.5	-3.9	2.0	2.1	3.5	3.4	3.9	4.8	7.1	4.4	4.1	3.1
Slovenia	-7.5	1.3	0.9	-2.6	-1.0	2.8	2.2	3.1	4.8	4.1	2.4	1.8
Slovakia	-5.5	5.7	2.9	1.9	0.7	2.8	4.8	2.1	3.0	3.9	2.4	3.0
Finland	-8.1	3.2	2.5	-1.4	-0.9	-0.4	0.5	2.8	3.3	1.5	1.1	1.2
Sweden	-4.3	6.0	3.2	-0.6	1.2	2.7	4.5	2.1	2.6	2.0	1.2	2.5
United Kingdom	-4.2	1.9	1.5	1.5	2.1	2.6	2.4	1.9	1.9	1.3	1.5	1.9
Iceland	-6.8	-3.4	1.9	1.3	4.1	2.1	4.7	6.6	4.5	3.8	1.9	2.7
Norway	-1.7	0.7	1.0	2.7	1.0	2.0	2.0	1.1	2.3	1.3	1.2	1.5
Switzerland	-2.2	3.0	1.7	1.0	1.9	2.4	1.3	1.7	1.8	2.8	0.9	1.8
Montenegro (*)	-5.8	2.7	3.2	-2.7	3.5	1.8	3.4	2.9	4.7	5.1	:	2.7
North Macedonia (*)	-0.4	3.4	2.3	-0.5	2.9	3.6	3.9	2.8	1.1	2.7	:	2.5
Albania (*)	3.4	3.7	2.5	1.4	1.0	1.8	2.2	3.3	3.8	4.1	:	2.7
Serbia	-2.7	0.7	2.0	-0.7	2.9	-1.6	1.8	3.3	2.0	4.4	4.2	1.9
Turkey (*)	-4.7	8.5	11.1	4.8	8.5	5.2	6.1	3.2	7.5	2.8	:	6.4
Bosnia and Herzegovina	-3.0	0.9	1.0	-0.8	2.4	1.1	3.1	3.1	3.2	3.7	2.6	2.0
Kosovo* (*)	3.6	3.3	4.4	2.8	3.4	1.2	4.1	4.1	4.2	3.8	:	3.5
China (including Hong Kong) (*)	9.4	10.6	9.6	7.9	7.8	7.3	6.9	6.7	6.8	6.6	:	7.8
Japan	-5.4	4.2	-0.1	1.5	2.0	0.4	1.2	0.5	2.2	0.3	0.7	1.3
United States	-2.5	2.6	1.6	2.2	1.8	2.5	2.9	1.6	2.4	2.9	2.3	2.2

Note: based on chain linked volumes.

(*) 2010: break in series.

(*) Average 2009-2018 instead of 2009-2019.

* This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244/1999 and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence.

Source: Eurostat (online data code: naida_10_gdp)

eurostat

Таблица 1: Темп на изменение на реалния БВП, 2009—2019 г. Източник: Евростат (naida_10_gdp)

Най-високи годишни темпове на растеж на реалния БВП през 2019 г. са отчетени в Ирландия (5,6 %), Унгария (4,9 %) и Малта (4,7 %), а най-ниски темпове на изменение са отчетени в Германия (0,6 %) и Италия (0,3 %).

Среден годишен темп на растеж на БВП от 1,6 % през последните десет години в ЕС-27 и 1,4 % в еврозоната

През периода, посочен в таблица 1, в Полша постоянно се отчитат положителни темпове на изменение, както и в Албания, Косово* (данни за периода 2009—2018 г.) и Китай (данни за периода 2009—2018 г.) сред държавите извън ЕС, показани в таблицата. През 2019 г. в Белгия, България, Дания, Германия, Естония, Ирландия, Франция, Литва, Малта и Словакия за десети пореден път се отчита положителен годишен темп на изменение; подобни са данните и от Обединеното кралство, Норвегия, Швейцария и Съединените щати, а през 2018 г. в Турция се отчита положителен годишен темп на изменение за девети пореден път.

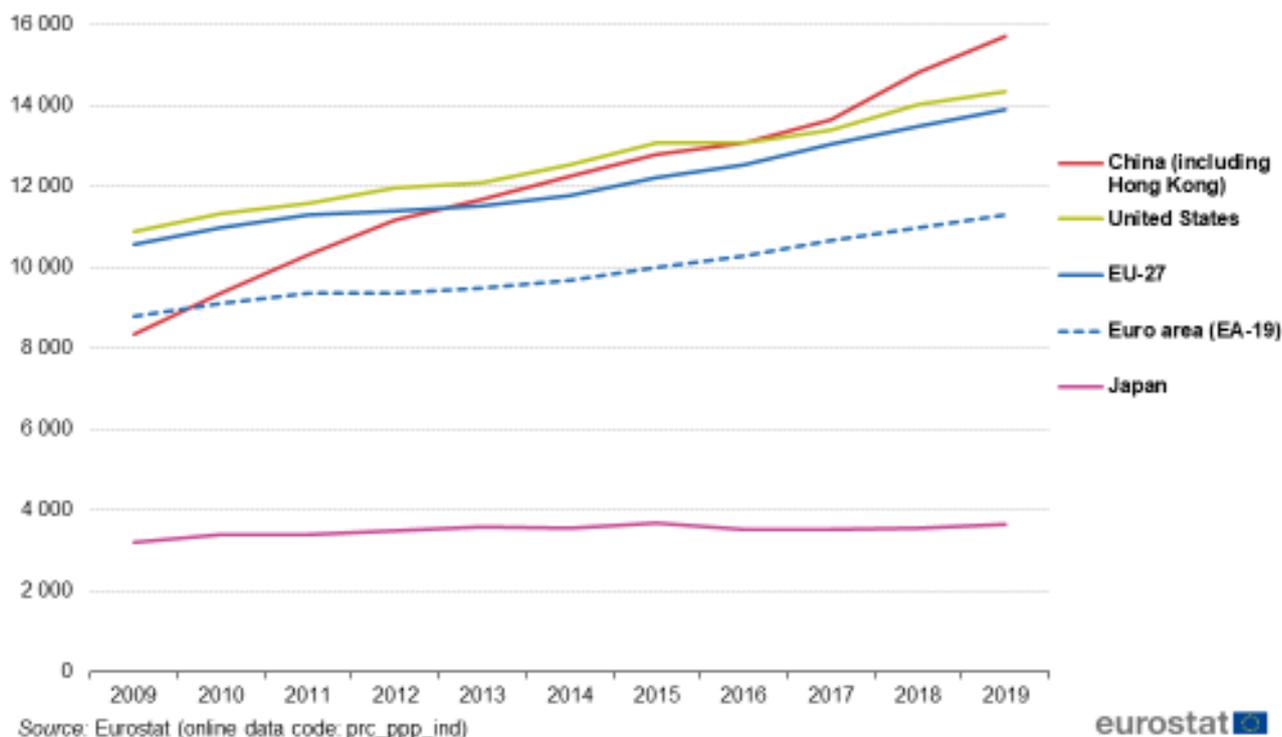
Ако се анализира развитието на общите резултати на икономиките на държавите — членки на ЕС, за изминалото десетилетие, е видно, че резултатите са се влошили в резултат на световната финансова и икономическа криза. Средният годишен темп на растеж в ЕС-27 и еврозоната (ЕЗ-19) между 2009 и 2019

г. е съответно 1,6 % и 1,4 % (вж. таблица 1). Измерено по този начин, най-висок ръст измежду държавите членки е отчетен в Ирландия (среден годишен ръст от 6,0 %, което включва и изключителен ръст през 2015 г., отразяващ дейностите на многонационалните предприятия), следвана от Малта (5,7 %), Естония (3,7 %), Полша (3,6 %) и Литва (3,5 %; следва да се отбележи, че има прекъсване в динамичния ред). От друга страна, средният годишен ръст в Португалия и Италия е под 1,0 %, а цялостното развитие на реалния БВП през периода 2009—2019 г. в Гърция е отрицателно.

Сравненията между държавите често се правят с помощта на стандарти на покупателната способност (СПС), които представляват коригирани стойности, така че да бъдат отчетени разликите в ценовите равнища в отделните държави. Следва да се има предвид, че данните, показани на фигури 2 и 3 и в таблица 2, са по текущи цени и не следва да се използват за изчисляване на темповете на изменение във времето поради колебанията в инфлацията и валутния курс.

През 2019 г. БВП в ЕС-27, изразен в СПС, достига 13,9 трилиона (13 900 милиарда) в СПС, като се има предвид, че за ЕС-27 един СПС се равнява на едно евро. По този начин БВП на ЕС-27, изразен в СПС, остава по-нисък от този на Съединените щати през всяка година в периода 2009—2019 г. (както е показано на фигура 2; следва обаче да се има предвид, че данните в СПС са предназначени за сравнения между държавите, а не за сравнения във времето, тъй като поради методологически съображения те не могат да се смятат за динамични редове). Интересно е да се отбележи, че в исторически план Китай е имал по-слаби икономически резултати в сравнение с ЕС-27 или САЩ, но тази ситуация се е променила с бързата трансформация и продължаващия ръст на китайската икономика. През 2013 г. БВП на Китай, изразен в СПС, за първи път е по-висок от отчетения в ЕС-27. През 2016 г. БВП на Китай, изразен в СПС, се изравни с отчетения в Съединените щати, а през 2017 г. достигна равнище, по-високо от регистрираното в САЩ (ситуация, която се запазва и до момента).

GDP at current market prices, 2009-2019
(billion PPS)

Фигура 2: БВП по текущи пазарни цени, 2009—2019 г. (в милиарди СПС) Източник: Евростат (prc_ppp_ind)

През 2019 г. делът на Германия в БВП на ЕС-27, изразен в СПС, възлиза на повече от една пета.

През 2019 г. делът на държавите от еврозоната в БВП на ЕС-27 възлиза на 81,1 % (при измерване в СПС), което представлява спад в сравнение с отчетените 83,2 % през 2009 г. През 2019 г. сборът от четирите най-големи икономики на ЕС-27 (Германия, Франция, Италия и Испания) възлиза на малко над три пети (60,7 %) от БВП на ЕС-27, което е с 2,0 процентни пункта по-ниско от дела им едно десетилетие по-рано (през 2009 г.). През 2019 г. Германия самостоятелно представлява 22,4 % от БВП на ЕС-27, което е нарастване спрямо отчетените 21,5 % през 2009 г. Делът на всяка от другите три най-големи държави членки бележи спад между 2009 г. и 2019 г. — спад с 1,8 процентни пункта в Италия, 1,0 процентен пункт в Испания и 0,1 процентни пункта във Франция.

През 2019 г. БВП на човек от населението в ЕС-27 е средно 31 100 евро

За оценка на жизненото равнище е обичайно да се използва показателят БВП на човек от населението, който представлява БВП, коригиран спрямо мащаба на икономиката от гледна точка на населението: населението на ЕС-27 през 2019 г. е 448 милиона души. През 2019 г. средният БВП на човек от населението за ЕС-27 (по текущи цени) е 31,1 хил. евро. Стойностите, изразени в СПС, са коригирани спрямо разликите в ценовите равнища в отделните държави. Относителната позиция на отделните държави може да бъде изразена чрез сравнение със средната стойност за ЕС-27, която се приема за равна на 100 (вж. дясната половина на таблица 2). Измерена по този начин, най-високата стойност сред държавите членки от ЕС-27 е отчетена в Люксембург, където БВП на човек от населението, изразен в СПС, е около 2,6 пъти по-голям от средната стойност за ЕС-27 през 2019 г. (което отчасти се дължи на въздействието на трансграничните работници от Белгия, Франция и Германия). От друга страна, БВП на човек от населението, изразен в СПС, в България е малко повече от половината от средната стойност за ЕС-27.

GDP at current market prices, 2009 and 2017-2019

	GDP (billion PPS)				GDP per inhabitant (PPS, EU-27 = 100)			
	2009	2017	2018	2019	2009	2017	2018	2019
EU-27	10 589	13 047	13 484	13 922	100	100	100	100
Euro area (EA-19)	8 809	10 664	10 980	11 292	110	107	107	106
Belgium	308	394	406	420	119	119	118	117
Bulgaria	80	104	108	115	44	50	51	53
Czechia	218	279	292	304	86	90	91	92
Denmark	168	217	225	233	127	129	129	129
Germany	2 277	2 994	3 071	3 121	118	124	123	121
Estonia	21	30	33	34	65	79	82	84
Ireland	143	257	280	292	131	183	191	191
Greece	255	214	222	225	95	68	68	68
Spain	1 123	1 260	1 289	1 331	101	93	91	91
France	1 694	2 045	2 116	2 214	109	104	104	106
Croatia	65	75	78	82	63	62	63	65
Italy	1 544	1 729	1 760	1 785	108	98	97	95
Cyprus	21	22	24	24	106	89	90	89
Latvia	27	38	40	41	53	67	69	69
Lithuania	43	65	68	71	57	79	81	82
Luxembourg	31	46	48	50	258	264	263	261
Hungary	156	198	210	222	65	69	71	73
Malta	8	13	14	15	62	98	99	99
Netherlands	556	648	675	693	140	129	130	128
Austria	258	328	342	351	128	128	128	127
Poland	554	783	822	870	60	70	71	73
Portugal	211	233	240	251	83	77	77	79
Romania	256	365	388	419	52	64	66	69
Slovenia	42	52	55	57	86	86	87	88
Slovakia	94	115	121	125	72	72	73	74
Finland	153	179	185	190	119	111	111	111
Sweden	283	362	372	385	126	123	121	120
United Kingdom	1 646	2 075	2 123	2 180	110	108	108	105
Iceland	10	13	14	15	131	130	130	130
Norway	202	227	244	239	174	147	153	144
Switzerland	303	388	402	408	162	157	156	153
Montenegro	6	8	9	10	41	46	48	50
North Macedonia	17	22	23	25	36	37	37	38
Albania	19	26	27	28	28	31	31	31
Serbia	69	80	84	88	39	39	40	41
Turkey	834	1 548	1 576	1 558	48	66	64	61
Bosnia and Herzegovina	25	32	34	35	30	31	32	32
China (including Hong Kong)	8 343	13 644	14 827	15 713	26	34	35	36
Japan	3 207	3 537	3 550	3 656	104	95	93	93
United States	10 899	13 392	14 042	14 352	147	141	142	140

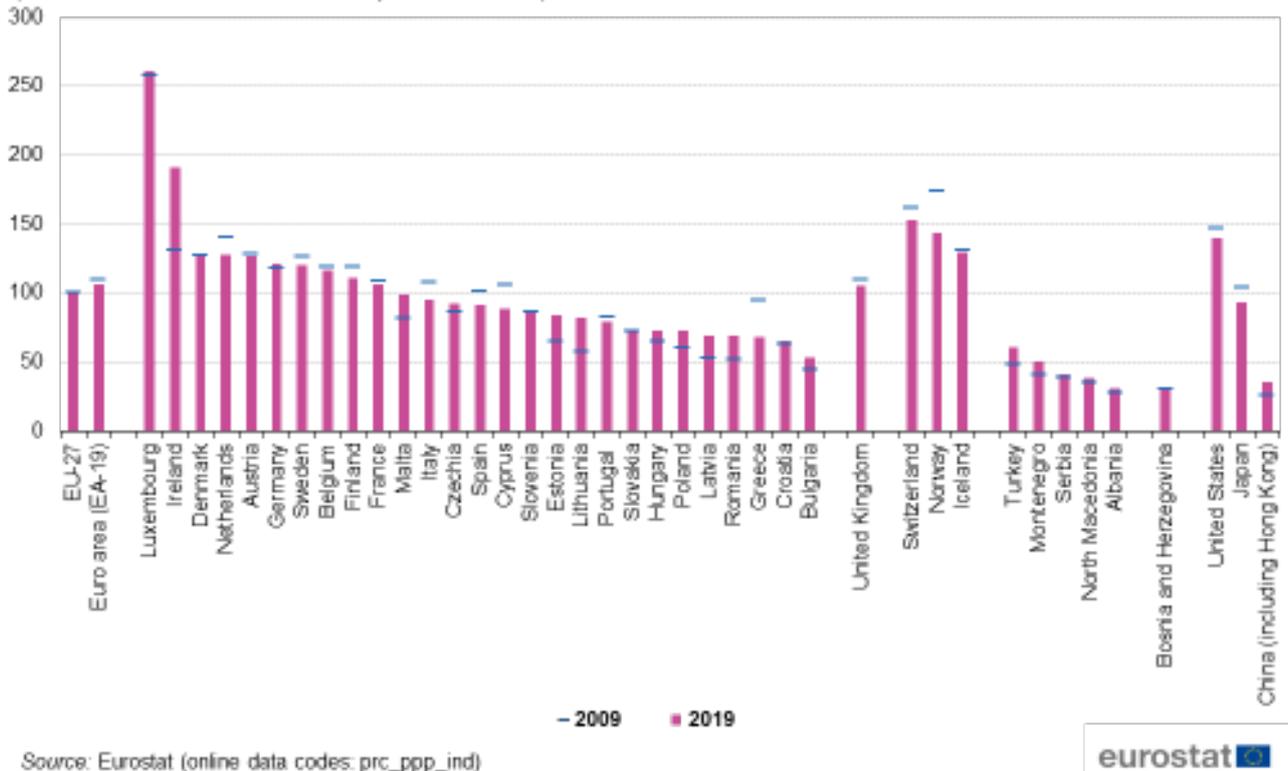
Source: Eurostat (online data code: prc_ppp_ind)

eurostat

Таблица 2: БВП по текущи пазарни цени, 2009 г. и 2017—2019 г. Източник: Евростат (prc_ppp_ind)

Развитието на данните в СПС през изминалото десетилетие показва, че е налице известно сближаване в жизнения стандарт. Повечето държави членки, които се присъединиха към ЕС през 2004 г., 2007 г. или 2013 г., се преместиха от позицията малко под средната стойност за ЕС-27 през 2009 г. до позиция, по-близка до средната стойност за ЕС-27 през 2019 г., въпреки някои спънки по време на световната финансова и икономическа криза — вж. фигура 3. Кипър представлява изключение, тъй като той преминава от позиция над средната стойност за ЕС-27 (106 % от средната стойност за ЕС-27 през 2009 г.) до позиция под нея (89 %). Измежду държавите членки, които членуват от по-дълго в ЕС, Италия и Испания също преминават от позиция над средната стойност за ЕС-27 до позиция под нея. Позицията на Гърция и Португалия под средната стойност за ЕС-27 се понижава допълнително. Позицията на Дания, Германия и Люксембург над средната стойност за ЕС-27 се повишава допълнително, както и най-забележимо тази на Ирландия. Останалите държави членки от ЕС-15 — Австрия, Белгия, Франция, Швеция, Финландия и Нидерландия — преминават от позиция над средното равнище за ЕС-27 през 2009 г. към позиция по-близо до (но все още над) средното равнище за ЕС-27 през 2019 г.

GDP per capita at current market prices, 2009 and 2019 (EU-27 = 100; based on PPS per inhabitant)

Фигура 3: БВП на човек от населението по текущи пазарни цени, 2009 г. и 2019 г. (ЕС-27 = 100; въз основа на СПС на човек от населението) Източник: Евростат (prc_ppp_ind)

Брутна добавена стойност в ЕС-27 по икономически дейности

Близо три четвърти от общата добавена стойност в ЕС-27 през 2019 г. е генерирана от сектора на услугите

По отношение на БВП от гледна точка на производството в таблица 3 е направен преглед на относителния дял на 10 икономически дейности (както са определени в [NACE Rev. 2](#)) от гледна точка на техния дял в общата брутна добавена стойност по текущи базисни цени.

Между 2009 и 2019 г. делът на промишлеността в добавената стойност на ЕС-27 се увеличава с 0,7 процентни пункта, достигайки 19,7 %, като по този начин изпреварва този на търговията, транспорта, хотелиерството и ресторантьорството като най-голям от тези 10 дейности; делът на търговията, транспорта, хотелиерството и ресторантьорството в общата брутна добавена стойност е идентичен през 2009 и 2019 г. — 19,3 %. Най-голямото увеличение през този период, с 1,1 процентни пункта от 10,2 % на 11,3 %, е отчетено при професионалните, научните, техническите, административните и спомагателните дейности — наричани по-нататък бизнес услуги — което ги нарежда на четвърто място по дял на дейността, като изпреварват операциите с недвижими имоти. Единствените други дейности, при които се отчита увеличен дял, са създаването и разпространението на информация и творчески продукти и далекосъобщенията (увеличение с 0,3 процентни пункта на 5,0 %) и селското, горското и рибното стопанство (увеличение с 0,1 процентни пункта на 1,8 %).

На трето място по дял на дейността през 2019 г. (измерен като брутна добавена стойност) са публичната администрация, отбраната, образованието, хуманното здравеопазване и социалната работа, чийто дял се понижава с 0,6 процентни пункта, достигайки 18,7 % през 2019 г. Другите дейности, при които е отчетен подобен по големина спад в дела на производството, са строителството (спад с 0,6 процентни пункта на 5,6 %) и финансовите и застрахователните дейности (спад с 0,7 процентни пункта на 4,5 %). При останалите две дейности се отчита по-малък спад в дела на производството: делът на операциите с недвижими имоти спада с 0,1 процентни пункта на 10,8 % и така се премества от четвърто на пето място по дял на дейността; на второ място по най-малък дял (преди селското, горското и рибното стопанство)

са културата, спорта и развлеченията и други услуги, чийто дял спада с 0,3 процентни пункта на 3,3 %.

Gross value added at current basic prices, 2009 and 2019
(% share of total gross value added)

	Agriculture, forestry & fishing		Industry		Construction		Distributive trades, transport, accommodation and food services		Information and communication		Financial and insurance activities		Real estate activities		Professional, scientific, technical, administrative and support services		Public administration, defence, education, human health and social work activities		Arts, entertainment and recreation; other services (*)	
	2009	2019	2009	2019	2009	2019	2009	2019	2009	2019	2009	2019	2009	2019	2009	2019	2009	2019	2009	2019
EU-27	1.7	1.8	19.0	19.7	6.2	5.8	19.3	19.3	4.7	5.0	5.2	4.5	10.9	10.8	10.2	11.3	19.3	18.7	3.8	3.3
Euro area (EA-19)	1.6	1.7	18.4	19.3	6.1	5.4	19.1	19.0	4.7	4.8	5.3	4.5	11.2	11.3	10.5	11.6	19.5	18.9	3.7	3.4
Belgium	0.7	0.5	17.4	16.0	5.7	5.4	20.7	19.1	4.3	4.3	5.7	6.6	8.5	9.3	13.1	15.4	21.8	21.4	2.0	2.1
Bulgaria	4.9	3.7	20.9	21.3	9.6	4.6	20.2	22.2	5.4	6.8	5.9	6.6	11.5	10.5	5.7	6.6	13.1	13.3	2.8	2.3
Czechia	1.9	2.1	29.5	29.2	7.0	5.6	18.6	18.6	5.3	5.9	4.4	4.2	9.2	9.3	6.9	7.5	15.0	15.4	2.2	2.1
Denmark	1.0	1.4	18.0	17.9	5.1	6.0	18.7	19.7	4.9	4.7	6.3	5.4	9.8	10.2	8.3	10.2	24.4	20.9	3.6	3.4
Germany	0.8	0.9	23.4	24.2	4.2	5.5	16.8	16.2	4.6	4.6	5.1	3.9	11.9	10.5	10.7	11.5	18.2	18.8	4.3	3.8
Estonia	2.8	3.3	19.8	19.2	7.0	6.9	21.4	20.6	5.5	7.4	4.5	4.4	10.3	10.3	8.7	9.4	17.5	16.1	2.4	2.3
Ireland	0.6	1.0	25.7	35.0	2.7	2.6	16.1	11.3	8.4	14.9	10.5	5.8	5.6	6.9	8.6	10.9	19.3	10.3	2.4	1.3
Greece	3.1	4.2	12.2	14.8	5.0	2.7	24.2	25.5	4.0	3.5	4.6	3.3	13.9	16.1	6.3	3.3	22.0	20.1	4.6	4.2
Spain	2.4	2.9	15.8	15.8	10.7	6.5	21.8	23.6	4.1	3.6	5.5	4.0	9.5	11.6	7.6	9.1	18.2	18.0	4.4	4.7
France	1.5	1.8	14.0	13.5	6.2	5.8	18.0	17.7	5.2	5.4	4.0	4.0	12.9	12.9	12.6	14.2	22.5	21.9	3.0	2.8
Croatia	4.7	3.4	19.8	19.2	8.0	5.4	20.0	23.9	5.0	4.9	6.5	8.1	9.3	9.2	8.4	8.5	15.4	13.7	3.0	3.8
Italy	2.0	2.2	18.2	19.6	6.0	4.3	20.3	21.6	4.3	3.7	5.1	4.8	12.8	13.7	9.5	9.6	17.7	16.4	4.1	4.1
Cyprus	2.3	2.3	8.5	8.0	9.6	7.0	23.8	25.1	3.4	6.3	8.7	7.6	9.3	10.0	8.4	10.2	21.5	18.9	4.6	4.5
Latvia	3.5	4.3	15.5	15.2	7.9	6.8	27.5	24.3	4.2	5.8	3.6	3.2	11.2	12.4	6.9	8.3	17.1	16.6	2.6	3.1
Lithuania (*)	2.8	3.3	21.2	20.8	6.6	7.3	29.5	31.5	3.9	3.7	2.6	2.3	7.5	6.3	6.4	7.5	17.5	15.1	2.1	2.2
Luxembourg	0.3	0.2	7.1	6.5	5.8	6.0	16.2	15.3	6.4	7.0	26.8	28.8	8.7	7.2	10.7	12.5	15.9	16.8	2.1	1.7
Hungary	3.6	4.1	24.7	24.1	4.9	6.5	17.5	19.4	5.6	4.8	5.1	3.3	8.9	8.0	8.9	10.4	17.9	16.5	3.0	2.9
Malta	1.7	0.9	15.6	9.8	4.6	3.8	21.7	20.8	5.4	6.7	7.3	5.6	6.6	5.1	8.7	15.2	18.7	16.9	9.6	15.2
Netherlands	1.7	1.8	16.6	14.9	6.0	5.0	18.7	20.6	4.9	5.0	7.7	6.4	6.5	7.3	14.3	13.3	21.1	21.1	2.4	2.3
Austria	1.3	1.3	22.1	21.9	6.8	6.9	23.2	22.5	3.3	3.5	4.7	4.1	9.0	10.0	8.8	9.9	17.9	17.3	2.9	2.8
Poland	2.8	2.5	25.0	25.1	8.5	7.7	25.4	26.5	4.1	4.1	4.0	4.2	5.2	4.8	7.2	8.5	15.4	14.5	2.4	2.2
Portugal	2.2	2.4	16.1	17.4	6.3	4.5	22.9	24.8	3.8	3.5	7.0	5.0	9.8	12.6	7.1	7.8	21.9	19.2	2.8	2.9
Romania	6.7	4.5	28.3	24.1	11.8	7.1	20.2	20.1	4.5	6.1	2.2	2.7	8.8	8.0	4.8	8.7	9.8	15.0	2.9	3.7
Slovenia	2.1	2.3	23.5	26.7	7.7	5.8	20.1	21.0	3.9	3.9	5.3	3.8	8.3	7.4	9.1	10.4	17.2	16.4	2.7	2.5
Slovakia	2.3	2.8	23.0	24.5	9.6	7.7	20.2	18.1	5.0	4.6	3.2	3.1	10.4	10.0	8.3	10.0	14.7	15.6	3.2	3.5
Finland	2.6	2.7	22.6	20.5	6.7	7.5	16.4	15.3	5.1	6.0	3.1	3.0	11.3	12.8	7.9	9.1	21.3	20.1	3.1	3.1
Sweden	1.6	1.6	19.6	18.2	5.8	6.8	18.0	17.4	7.0	7.7	4.6	3.9	9.2	8.7	9.7	11.6	21.5	21.3	2.9	2.9
United Kingdom	0.8	0.7	14.9	13.3	5.6	6.2	17.5	17.7	6.3	7.3	9.1	6.8	12.4	13.0	10.8	13.4	19.4	18.3	3.2	3.5
Iceland	6.3	4.9	17.0	14.4	4.7	7.3	15.5	19.6	3.9	4.8	11.2	5.2	11.8	11.0	6.6	8.5	20.3	21.3	2.8	3.0
Liechtenstein (*)	-	0.1	-	42.4	-	4.2	-	8.9	-	1.4	-	10.5	-	6.0	-	16.1	-	9.0	-	1.2
Norway	1.5	2.2	32.8	26.1	5.6	6.7	14.9	14.3	4.0	4.4	4.5	5.1	7.1	7.7	7.1	7.7	20.5	23.9	2.0	2.0
Switzerland	0.8	0.7	21.6	21.0	4.9	5.3	21.1	19.9	4.0	4.2	11.1	9.4	7.0	7.5	8.9	10.5	18.1	18.2	2.5	2.4
Montenegro (*)	10.0	8.2	14.3	12.5	6.6	7.0	25.8	29.5	6.5	4.5	4.7	4.9	7.8	6.6	2.7	6.2	20.1	17.3	1.6	3.4
North Macedonia (*)	12.0	9.8	15.4	21.4	6.5	6.2	18.6	22.6	4.2	4.0	3.1	3.4	14.6	11.6	3.5	4.2	17.7	13.7	4.5	3.2
Albania	19.4	21.3	10.9	13.2	17.3	9.7	19.3	19.4	5.4	3.4	2.7	2.6	7.6	6.6	3.4	7.6	11.5	13.4	2.5	2.6
Serbia	8.6	7.4	25.4	24.0	4.3	6.8	18.5	20.3	4.7	5.9	3.5	3.6	10.7	8.3	6.6	7.4	14.0	13.2	3.7	3.0
Turkey (*)	9.1	6.5	20.7	24.9	6.3	8.0	24.4	26.1	3.0	2.8	4.2	3.4	11.8	7.6	5.0	5.8	13.3	12.9	2.2	2.1
Bosnia and Herzegovina	8.3	7.1	20.5	23.2	6.1	4.6	21.2	23.4	5.5	5.0	4.3	4.6	6.1	5.7	3.9	4.3	21.8	19.2	2.3	2.8
Kosovo* (*)	16.6	8.9	20.3	21.8	7.7	10.8	19.9	22.6	1.0	2.3	3.7	4.4	12.0	9.2	1.8	2.7	16.7	16.6	0.3	0.7

(*) Includes also activities of household and extra-territorial organisations and bodies.

(*) Break in series.

(*) 2017 instead of 2019.

(*) 2018 instead of 2019.

* This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244/1999 and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence.

Source: Eurostat (online data code: nama_10_a10)

eurostat

Таблица 3: Брутна добавена стойност по текущи базисни цени, 2009 г. и 2019 г. (% дял от брутната добавена стойност) Източник: Евростат (nama_10_a10)

През 2019 г. делът на услугите е 72,9 % от общата брутна добавена стойност в ЕС-27 в сравнение със 73,2 % през 2009 г. Относителният дял на услугите е особено голям в Люксембург, Малта, Кипър, Франция, Гърция, Нидерландия, Белгия и Португалия, където те представляват поне три четвърти от общата добавена стойност. В Ирландия, Чехия, Румъния, Полша, Словакия, Словения и Унгария, всяка от които отчита относително висок дял на промишлеността, обаче делът на услугите е между 61 % и 66 %.

Разнопосочни тенденции при икономическите дейности през последните 10 години

Структурната промяна е резултат, поне отчасти, от технологичните промени, динамиката на относителните цени, възлагането на дейности на външни изпълнители и глобализацията, което често води до изместването на производствени дейности и някои услуги (тези, които могат да бъдат осигурени дистан-

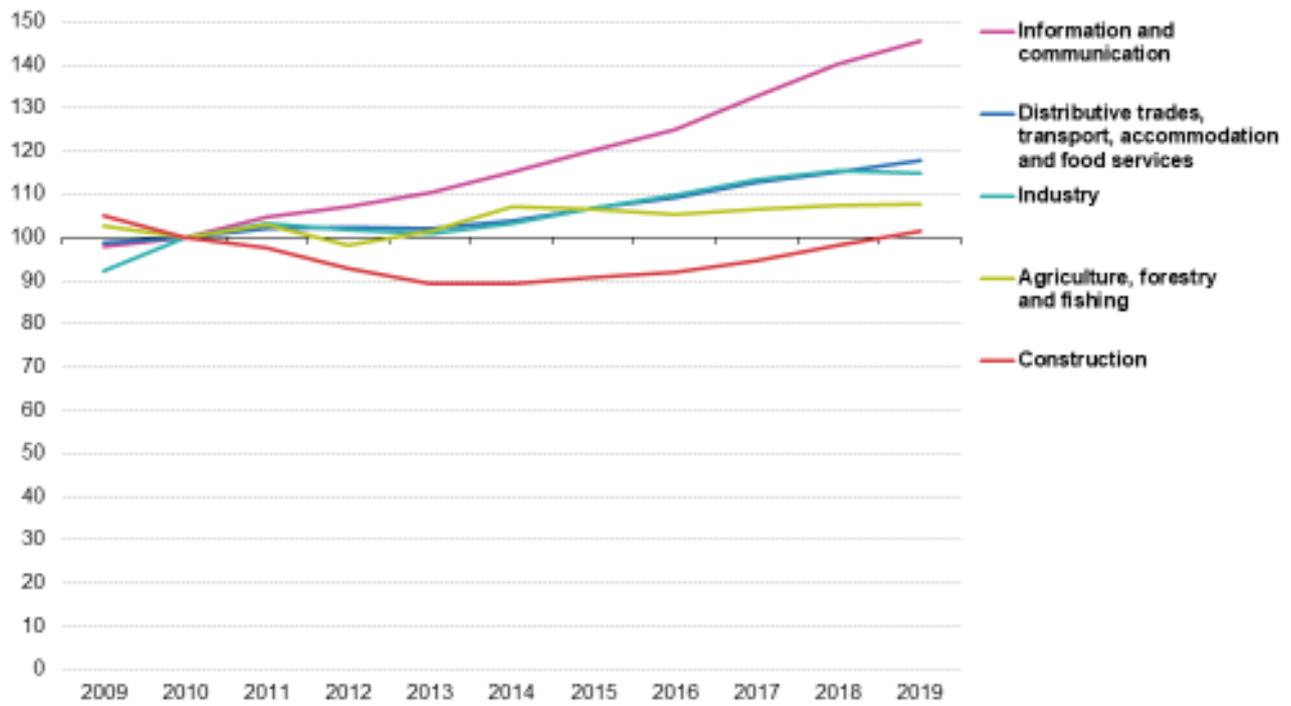
ционно, например онлайн или чрез кол центрове) към региони с по-евтина работна ръка, както в рамките на ЕС-27, така и извън него. Също така няколко икономически дейности бяха засегнати особено силно от световната финансова и икономическа криза и последиците от нея, но за повечето дейности основното въздействие от кризата е отчетено между 2007 г. и 2009 г., т.е. преди динамичните редове, показани на фигури 4 и 5.

Между 2009 и 2014 г. обемът на производството на селското, горското и рибното стопанство в ЕС-27 отбелязва колебания, като темповете на изменение варират от -4,7 % до 5,4 %. След това измененията са по-умерени, със спад от 0,7 % и 1,1 % през 2015 и 2016 г., следвани от три относително малки увеличения (0,4 %—1,3 %) между 2017 и 2019 г. Като цяло през 2019 г. обемът на производството е с 5,0 % по-голям в сравнение с 2009 г. Промисленото производство в ЕС-27 се увеличава с 11,9 % между 2009 и 2011 г. с възстановяването от кризата, но се понижава с 2,3 % между 2011 и 2013 г. Впоследствие промисленото производство нараства с относително бързи темпове през следващите четири години (с годишен ръст между 2,4 % и 3,3 %) и с по-умерен темп (1,9 %) през 2018 г., преди да отчете свиване с 0,5 % през 2019 г. През 2019 г. обемът на промисленото производство е с 24,5 % по-голям в сравнение с 2009 г. Секторът на строителството отчита най-сериозно и продължително свиване след кризата, като обемът на производството му в ЕС-27 спада с 14,9 % между 2009 и 2013 г. (след като вече е претърпял спад през 2008 и 2009 г.), намалявайки през всяка изминала година от периода. Това означава, че нарастването с 1,6 %, отчетено през 2015 г. в сектора на строителството (след като не е отчетено изменение през 2014 г.), е първият годишен ръст от осем години насам, като е последван от нарастване с между 1,3 % и 3,8 % в периода до 2019 г. Въпреки този неотдавнашен период на устойчив растеж, през 2019 г. обемът на производството в сектора на строителството е с 3,4 % по-нисък в сравнение с 2009 г. (а оттам и значително по-нисък, отколкото преди началото на кризата).

Две дейности, свързани с услуги — създаването и разпространението на информация и творчески продукти и далекосъобщенията, както и операциите с недвижими имоти — отчитат положителни годишни темпове на изменение всяка година в периода 2009—2019 г. Подобна ситуация се наблюдава и при бизнес услугите, с изключение на умерен спад от 0,2 % през 2012 г., при публичната администрация, отбраната, образованието, хуманното здравеопазване и социалната работа, с изключение на липса на промяна през 2012 г. и лек спад от 0,1 % през 2013 г., както и при търговията, транспорта и хотелиерството и ресторантьорството, с изключение на спад от 0,5 % през 2013 г. Измежду тези сектори най-бърз цялостен растеж в периода 2009—2019 г. се отчита при създаването и разпространението на информация и творчески продукти и далекосъобщенията, като през 2019 г. обемът на производството е с 48,9 % по-висок в сравнение с 2009 г.; най-бавният растеж се наблюдава при публичната администрация, отбраната, образованието, хуманното здравеопазване и социалната работа (цялостно увеличение с 9,5 %). И при двете оставащи дейности, свързани с услуги — финансовите и застрахователните дейности и културата, спорта и развлеченията и други услуги — се отчитат три години със спад в обема на производството между 2009 и 2019 г. и относително умерен цялостен растеж от съответно 5,4 % и 4,8 %.

През 2019 г. всички дейности в ЕС-27 отчитат ръст на брутната добавена стойност в сравнение с 2018 г., с изключение на промислеността. Най-голям е този ръст при създаването и разпространението на информация и творчески продукти и далекосъобщенията (3,9 %), както и строителството (3,4 %). Обемът на промисленото производство спада с 0,5 %, а най-малък ръст сред другите дейности се отчита при селското, горското и рибното стопанство (0,4 %).

Developments for real gross value added, EU-27, 2009-2019
(2010 = 100)

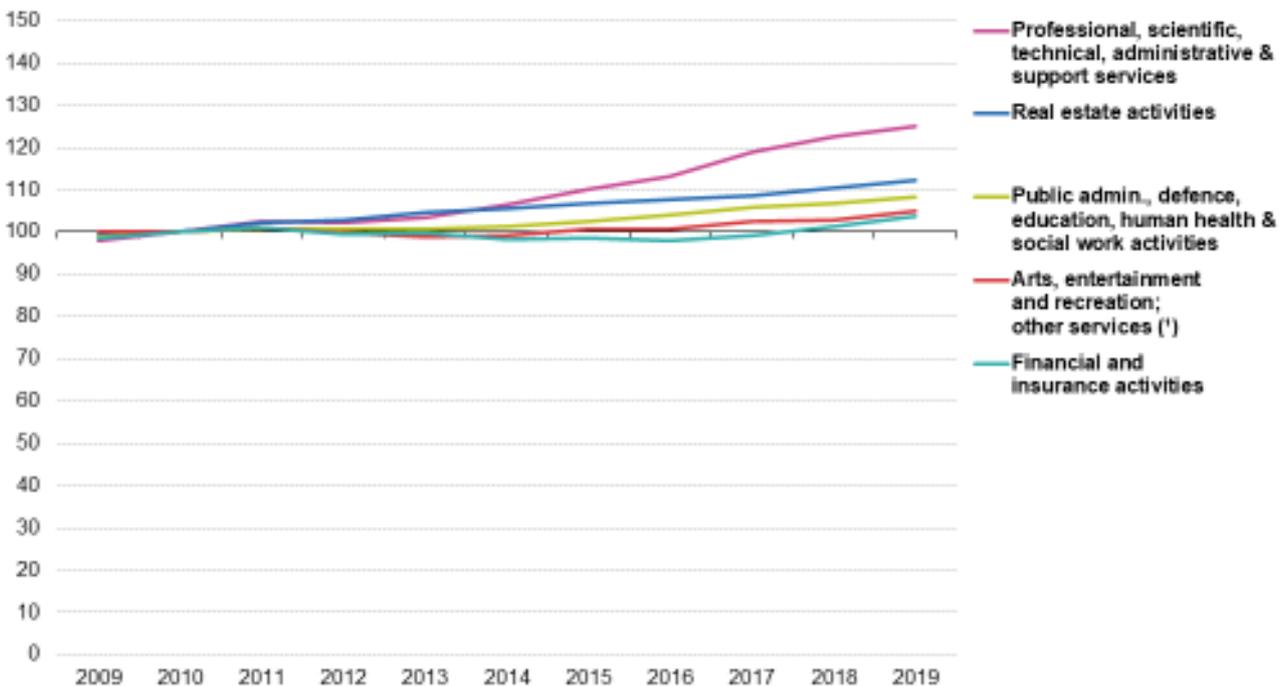
Note: based on chain linked volumes.

Source: Eurostat (online data code: nama_10_a10)

eurostat

Фигура 4: Изменения в реалната брутна добавена стойност, ЕС-27, 2009—2019 г. (2010 г. = 100) Източник: Евростат (nama_10_a10)

Developments for real gross value added, EU-27, 2009-2019 (2010 = 100)

Note: based on chain linked volumes.

(*) Includes also activities of household and extra-territorial organisations and bodies.

Source: Eurostat (online data code: nama_10_a10)

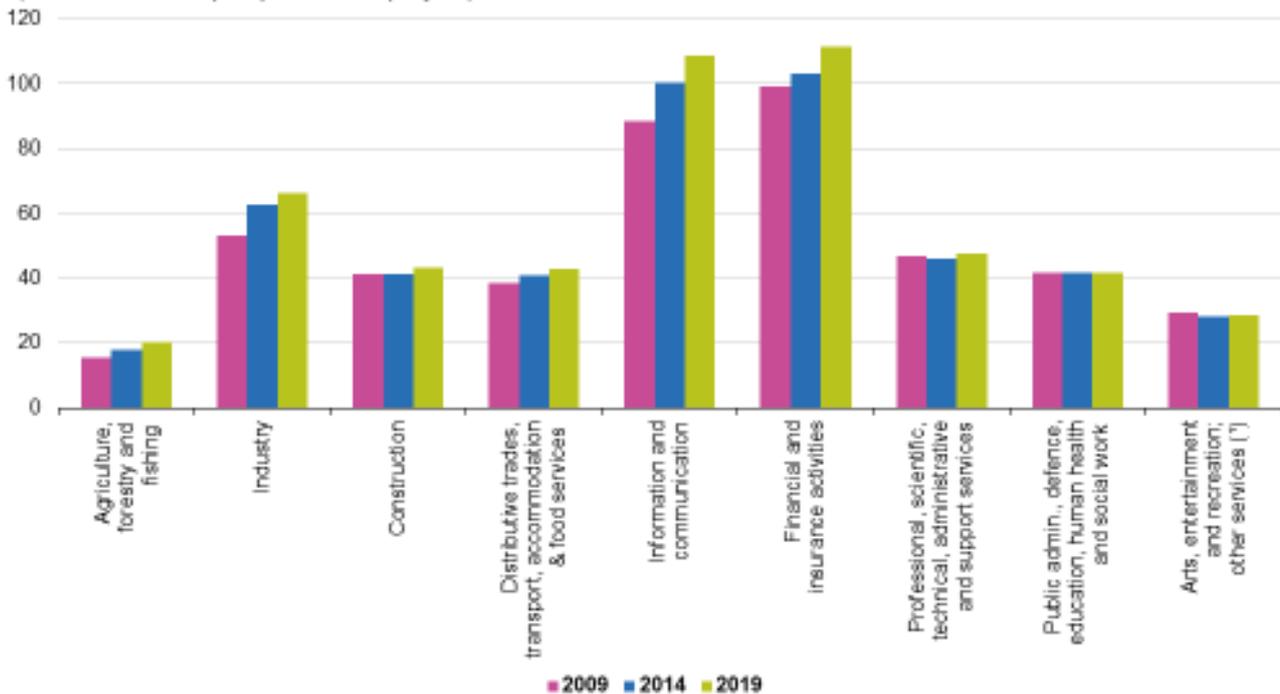
eurostat

Фигура 5: Изменения в реалната брутна добавена стойност, ЕС-27, 2009—2019 г. (2010 г. = 100) Източник: Евростат (nama_10_a10)

Производителност на труда

За да се елиминира ефектът от инфлацията, производителността на труда на заето лице може да се изчисли, като се използват данни, коригирани с оглед промените в цените. Анализът на производителността на труда на едно заето лице в реално изражение (на база на верижно съставените обеми) през десетгодишния период 2009—2019 г. показва ръст при повечето икономически дейности в ЕС-27, като най-голямо е увеличението на производителността в селското, горското и рибното стопанство (с общо 30,1 %), промишлеността (24,3 %) и създаването и разпространението на информация и творчески продукти и далекосъобщенията (22,8 %) — вж. фигура 6. Следва да се отбележи, че точното сравнение на нивата на производителност на труда между дейностите може да се анализира само за референтната 2010 г. поради невъзможност за сумиране на верижно съставените обеми.

Real labour productivity, EU-27, 2009, 2014 and 2019 (thousand EUR per person employed)

Note: based on chain linked volumes (with 2010 reference year).

(*) Includes also activities of household and extra-territorial organisations and bodies.

Source: Eurostat (online data codes: nama_10_a10 and nama_10_a10e)

eurostat

Фигура 6: Реална производителност на труда, ЕС-27, 2009, 2014 и 2019 г. (хил. евро на заето лице) Източник: Евростат (nama_10_a10) и (nama_10_a10e)

В таблица 4 са представени допълнителни данни за динамиката на реалната производителност на труда, измерена или за едно заето лице, или за един отработен човекочас. Между 2009 и 2019 г. производителността на труда на заето лице се увеличава в реално изражение в почти всички държави членки от ЕС-27, като е отбелязан спад в Гърция (няма налични данни за Малта). По аналогичен начин, през същия период производителността на труда за отработен час също се увеличава във всички държави членки от ЕС-27 с изключение на Гърция (и в този случай няма налични данни за Малта). Ако не се вземат предвид държавите членки с прекъсване в динамичните редове (вж. таблица 4), най-големите увеличения (в процентно изражение) и при двата измерителя на реалната производителност на труда са отчетени в Румъния, България, Естония и Латвия, а най-малките (с изключение на Гърция) — в Люксембург и Италия.

Real labour productivity, 2009, 2014 and 2019

	(thousand EUR per person employed)			(EUR per hour worked)		
	2009	2014	2019	2009	2014	2019
EU-27	48.8	51.7	53.9	29.36	31.82	33.17
Euro area (EA-19)	55.6	58.6	60.2	34.62	37.12	38.33
Belgium (*)	70.6	74.4	75.4	45.17	47.02	47.72
Bulgaria	8.7	10.0	11.6	5.31	6.10	7.04
Czechia	27.2	29.0	32.6	15.26	16.37	18.28
Denmark	72.2	78.4	82.2	50.94	55.47	59.57
Germany	54.0	57.9	59.3	38.44	41.34	42.78
Estonia	21.7	24.7	27.5	11.84	13.28	15.31
Ireland (*)	75.3	84.9	114.6	42.13	48.34	64.68
Greece	43.8	41.2	39.8	21.06	20.39	19.56
Spain	49.7	52.8	53.7	28.96	31.22	31.85
France	65.9	68.8	71.1	43.02	45.32	47.26
Croatia	22.1	23.3	24.8	11.48	12.34	13.55
Italy	57.1	57.5	57.7	32.15	33.48	33.56
Cyprus	41.6	41.9	43.1	22.49	23.05	23.86
Latvia	18.5	20.5	23.0	9.47	10.59	12.32
Lithuania (*)	18.8	22.4	25.1	10.10	12.00	13.32
Luxembourg	97.4	99.3	99.2	64.24	65.94	65.86
Hungary	20.9	21.4	23.3	11.90	12.23	13.52
Malta	-	-	-	-	-	-
Netherlands	64.0	67.7	68.4	45.07	47.46	47.53
Austria	63.6	64.8	66.9	38.01	39.95	41.52
Poland (*)	19.5	22.6	26.7	9.49	11.09	13.20
Portugal	31.5	33.4	33.9	16.64	17.86	18.16
Romania	13.1	14.5	16.1	7.21	8.08	10.11
Slovenia	31.7	34.3	36.2	18.91	20.42	22.70
Slovakia	26.5	30.0	31.6	14.86	17.04	18.66
Finland	63.6	64.3	66.7	38.93	39.94	41.96
Sweden	69.9	74.8	77.9	43.32	46.19	48.55
United Kingdom	56.4	59.2	60.6	34.37	35.35	36.31
Iceland	57.9	59.0	63.4	38.31	39.63	43.61
Norway	112.4	113.9	116.5	81.03	81.95	84.18
Switzerland (*)	92.4	94.7	97.8	55.94	60.12	62.49
North Macedonia (*)	8.3	8.9	9.0	-	-	-

Note: based on chain linked volumes (with 2010 reference year).

(*) Per hour worked: 2018 instead of 2019.

(*) 2014: break in series.

(*) 2017 instead of 2019.

Source: Eurostat (online data codes: nama_10_gdp and nama_10_a10_e)

eurostat

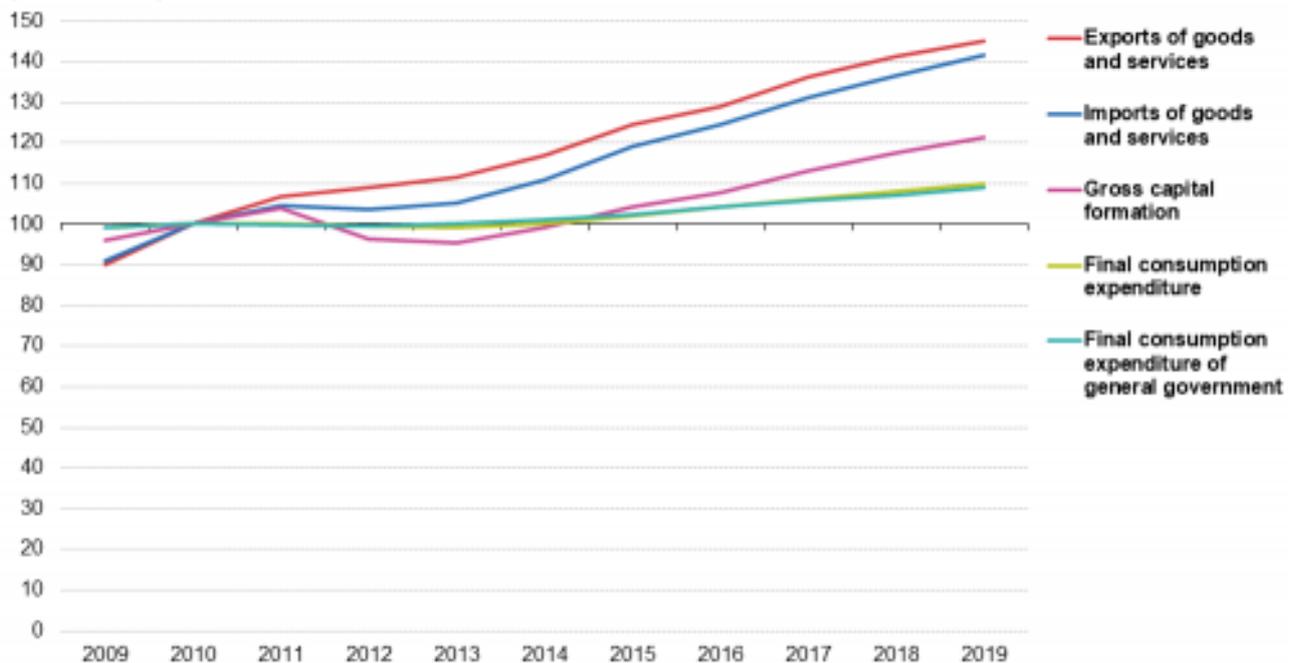
Таблица 4: Реална производителност на труда, 2009, 2014 и 2019 г. Източник: Евростат (nama_10_gdp) и (nama_10_a10_e)

Разходи за потребление

Ако динамиката на компонентите на БВП се анализира от гледна точка на разходите, може да се отбележи, че **разходите за крайно потребление** в ЕС-27 са нараснали с 10,8 % в обемно изражение между 2009 и 2019 г. (вж. фигура 7), въпреки леките спадове през 2012 и 2013 г. Разходите за крайно потребление на сектор „Държавно управление“ се увеличават с малко по-бавен темп, като нарастването им между 2009 и 2019 г. е с 10,0 %. През същия период **бруто капиталобразуването** е относително нестабилно: между 2009 и 2011 г. то се увеличава с 8,2 %, между 2011 и 2013 г. спада с почти същия процент (8,1 %), преди да бъде отчетена тенденция към покачване до 2019 г., като между 2013 и 2019 г. нараства с 26,9 %. Нарастването на износа надвишава нарастването на вноса между 2009 и 2013 г., както и през 2017 г., докато вносът нараства по-бързо през пет от шестте години в периода 2014—2019 г. През периода 2009—2019 г. износът нараства общо с 61,0 %, а вносът — с 55,3 %.

Developments for real consumption expenditure, gross capital formation, exports and imports, EU-27, 2009-2019

(2010 = 100)

Note: based on chain linked volumes.

Source: Eurostat (online data code: nama_10_gdp)

eurostat

Фигура 7: Изменения в реалните разходи за потребление, бруто капиталообразуването, износа и вноса, ЕС-27, 2009—2019 г. (2010 г.= 100) Източник: Евростат (nama_10_gdp)

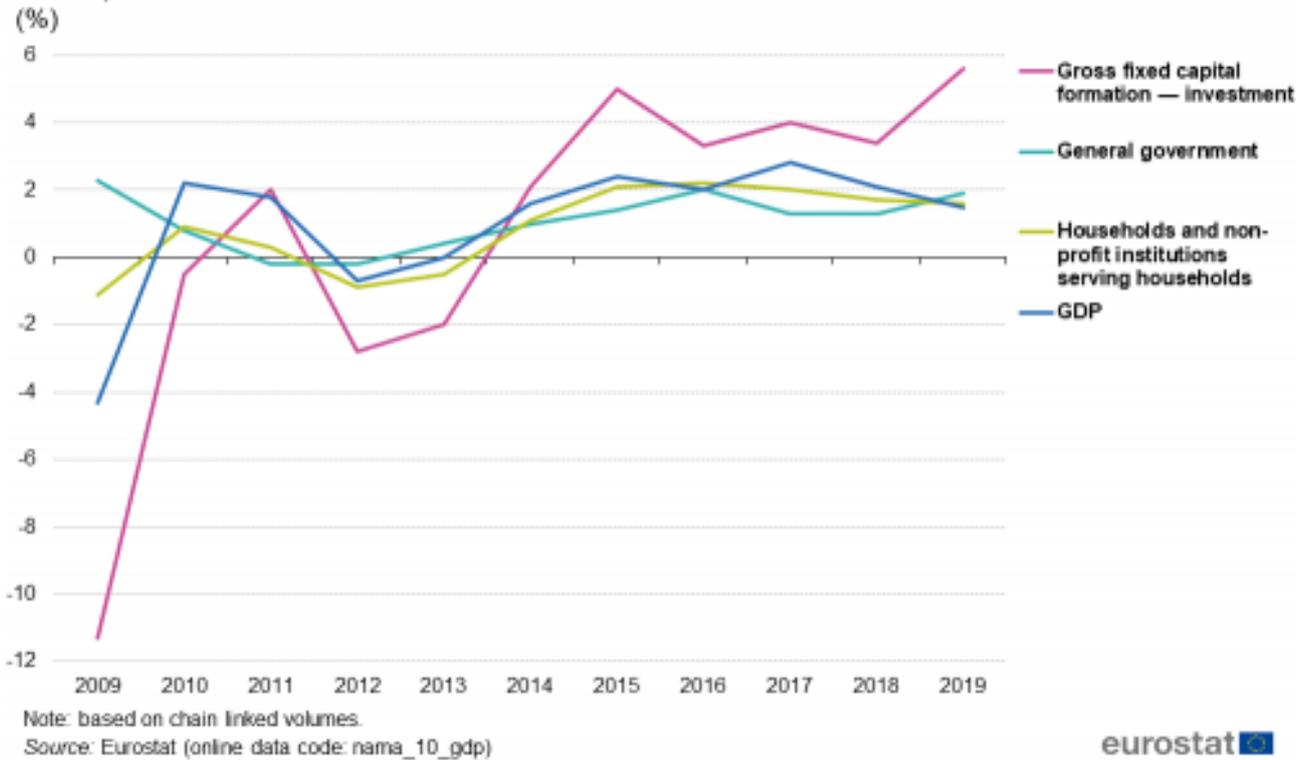
След като през 2009 г. регистрират спад в ЕС-27, разходите за потребление на домакинствата и **неστοпанските институции, обслужващи домакинства (НСИОД)**, възстановяват равнището си през 2010 г. (с ръст от 0,9 % в обемно изражение) и 2011 г. (0,3 %), преди отново да отбележат спад през 2012 г. (спад с 0,9 %) и 2013 г. (спад с 0,5 %). След това тези разходи нарастват в продължение на шест последователни години първоначално от 1,1 % на 2,2 %, преди да забавят темпа до 1,6 % през 2019 г.

През 2010 г. темпът на нарастване на **разходите на сектор „Държавно управление“** в ЕС-27 в обемно изражение е по-бавен, като този темп на изменение остава сравнително стабилен (в диапазона между -0,2 % и 0,4 %) през периода 2011—2013 г., преди отново да отбележи сравнително по-отчетливо увеличение (между 1,0 % и 2,0 %) от 2014 до 2019 г.

Инвестиции

Въпреки отбелязаното през 2011 г. (2,0 %) нарастване в ЕС-27, **бруто образуването на основен капитал** не се възстанови напълно от резкия спад през 2009 г. (-11,3 %) и се върна към отрицателен темп на изменение през 2012 и 2013 г. Бруто образуването на основен капитал в ЕС-27 обаче нарасна през периода 2014—2019 г. с между от 2,1 % до 5,6 % всяка година.

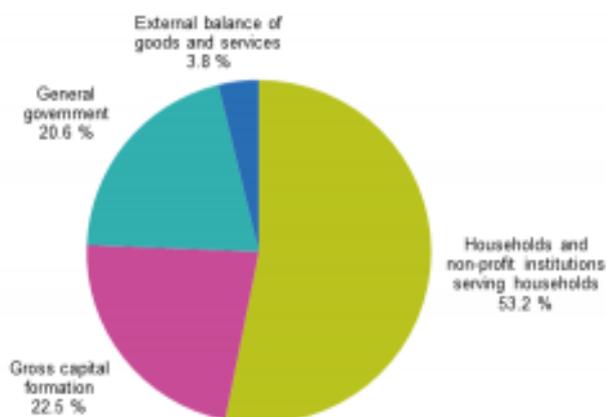
Real annual rate of change in expenditure components of GDP, EU-27, 2009-2019

Фигура 8: Реален годишен темп на изменение на разходните компоненти на БВП, ЕС-27, 2009—2019 г. (%) Източник: Евростат (nama_10_gdp)

През 2019 г. дялът на разходите за потребление на домакинствата и нестопанските институции, обслужващи домакинства, по текущи цени е в размер на 53,2 % от БВП на ЕС-27, докато дялът на бруто капиталобразуването е 22,5 %, дялът на разходите на сектор „Държавно управление“ е 20,6 %, а на външнотърговското салдо на стоки и услуги — 3,8 % (вж. фигура 9).

Expenditure components of GDP at current market prices, EU-27, 2019
(% share of GDP)

Source: Eurostat (online data codes: nama_10_gdp or tec00009, tec00010, tec00011 and tec00110)

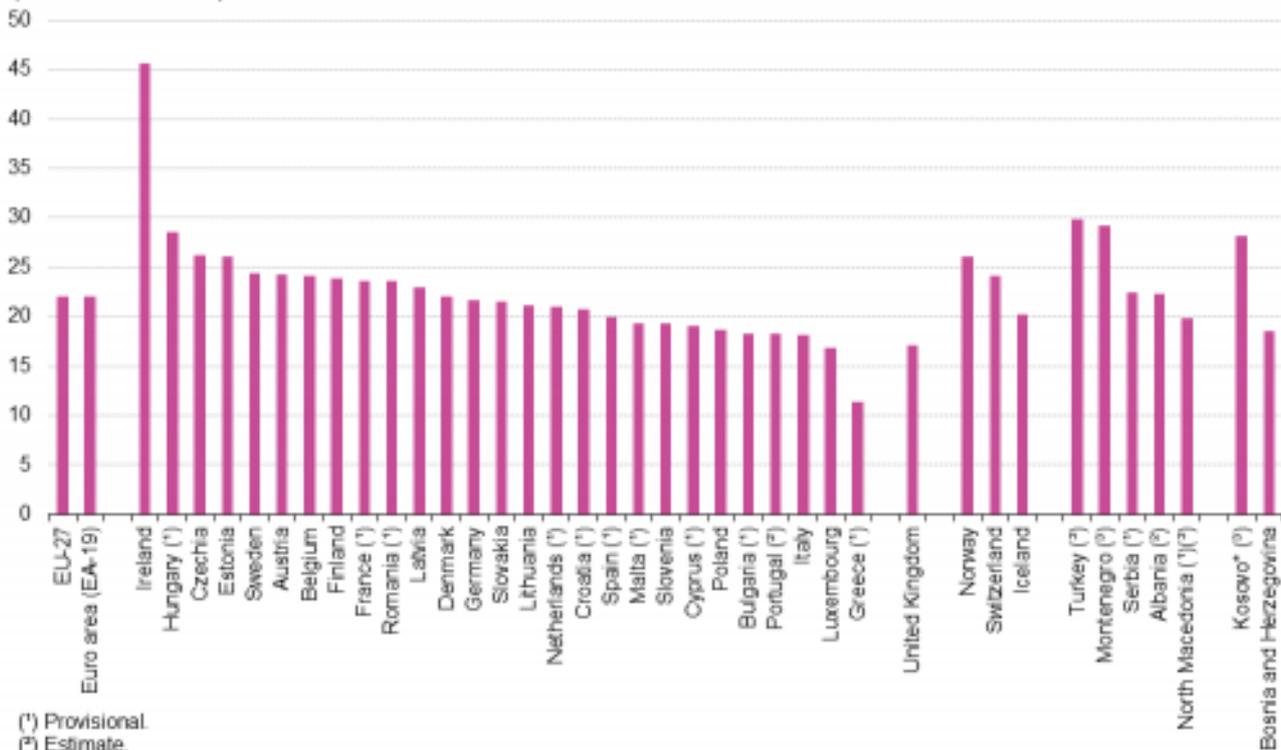
eurostat

Фигура 9: Разходни компоненти на БВП по текущи пазарни цени, ЕС-27, 2019 г. (% дял от БВП) Източник: Евростат (nama_10_gdp), (tec00009), (tec00010), (tec00011) и (tec00110)

Сред държавите членки от ЕС-27 са налице значителни разлики в интензитета на инвестициите (вж. фигура 10), което вероятно отчасти отразява различните етапи в икономическото им развитие, както и динамиката на растежа през последните години. През 2019 г. дялът на бруто образуването на основен капитал (по текущи цени) от БВП възлиза на 22,1 % в ЕС-27 и е почти същият (22,0 %) в еврозоната. Този дял категорично е най-висок в Ирландия (45,6 %), като Унгария (28,6 %), Чехия (26,2 %) и Естония (26,1 %) също отчитат дялове над 25,0 %. Категорично най-ниският дял е отчетен в Гърция (11,4 %).

Gross fixed capital formation at current market prices, 2019

(% share of GDP)

(*) Provisional.

(*) Estimate.

(*) 2018.

* This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244/1999 and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence.

Source: Eurostat (online data code: nama_10_gdp)

eurostat

Фигура 10: Бруто образуване на основен капитал по текущи пазарни цени, 2019 г. (% дял от БВП) Източник: Евростат (nama_10_gdp)

Източник на по-голямата част от инвестициите в ЕС-27 е частният сектор, както може да се види в таблица 5: през 2019 г. инвестициите на предприятията и домакинствата представляват 19,4 % от БВП на ЕС-27, а инвестициите на публичния сектор — 3,0 %. Съотносено към БВП, в Унгария и Кипър (и в двете държави са отчетени 5,8 %; данни за 2018 г.) съотношението на инвестициите на публичния сектор спрямо БВП е най-високо, докато инвестициите от страна на бизнес сектора са най-големи в Ирландия (19,1 %; данни за 2018 г.), Чехия (16,9 %) и Швеция (16,4 %), а от страна на домакинствата — във Финландия (7,2 %) и Кипър (7,1 %; данни за 2018 г.). През 2018 г. инвестициите на домакинствата (като дял от БВП) са значително по-ниски, отколкото през 2009 г., в Гърция, Кипър, Испания и Ирландия и доста по-високи в Румъния (през 2019 г. в сравнение с 2009 г.).

Investment at current market prices, 2009, 2014 and 2019
(% share of GDP)

	Total investment			Public investment			Business investment			Household investment		
	2009	2014	2019	2009	2014	2019	2009	2014	2019	2009	2014	2019
EU-27	21.6	20.2	22.4	3.8	3.0	3.0	11.7	12.1	14.1	6.1	5.0	5.3
Euro area (EA-19)	21.3	19.7	22.2	3.7	2.8	2.8	11.3	11.8	13.9	6.3	5.2	5.6
Belgium (*)	22.8	22.8	23.8	2.3	2.6	2.6	14.4	14.6	15.7	6.1	5.7	5.5
Bulgaria (*)	27.9	21.1	18.5	5.0	5.2	2.3	19.3	14.4	14.0	3.6	1.5	2.3
Czechia	27.6	25.4	26.2	6.0	4.1	4.3	15.6	16.4	16.9	6.1	4.9	5.0
Denmark (*)	20.2	19.2	22.0	3.1	3.9	3.4	12.2	11.6	13.9	4.9	3.7	4.7
Germany (*)	19.3	20.0	21.2	2.4	2.1	2.4	11.1	11.7	12.5	5.8	6.2	6.3
Estonia (*)	22.6	25.6	23.9	6.0	5.0	5.3	12.5	16.2	13.6	4.0	4.4	5.0
Ireland (*)	21.1	20.6	23.4	3.8	2.2	2.0	12.1	16.4	19.1	5.2	2.1	2.3
Greece (*)	20.8	11.5	11.1	5.7	3.7	3.0	6.2	5.3	5.7	8.9	2.6	2.4
Spain (*)	23.1	17.8	19.4	5.2	2.2	2.1	11.0	12.6	13.9	6.9	3.0	3.4
France (*)	22.1	21.8	22.9	4.3	3.7	3.4	11.7	12.4	13.5	6.1	5.7	6.0
Croatia (*)	25.2	19.3	20.0	6.1	3.8	3.5	15.7	12.3	13.5	3.5	3.1	3.0
Italy	20.1	16.7	18.1	3.7	2.3	2.3	9.4	9.1	10.4	7.0	5.3	5.4
Cyprus (*)	23.4	12.9	19.1	4.2	2.1	5.8	8.1	6.1	6.3	11.2	4.7	7.1
Latvia (*)	22.4	22.6	22.5	4.8	4.5	5.4	14.5	15.0	13.9	3.1	3.1	3.2
Lithuania (*)	17.9	18.9	20.6	4.4	3.5	3.3	9.9	11.6	13.1	3.6	3.8	4.2
Luxembourg (*)	18.4	20.0	16.8	4.3	3.7	3.9	9.1	11.6	8.6	5.0	4.8	4.3
Hungary (*)	22.7	22.1	25.2	3.4	5.4	5.8	14.2	13.8	15.2	5.1	3.0	4.2
Malta (*)	18.2	17.3	18.9	2.4	3.5	3.0	:	:	:	:	:	:
Netherlands	21.3	17.6	21.0	4.3	3.5	3.4	10.3	9.7	11.3	6.7	4.4	6.4
Austria (*)	22.4	22.7	24.0	3.4	3.0	3.0	13.8	14.6	15.7	5.3	5.1	5.3
Poland (*)	21.4	19.7	18.2	5.0	4.7	4.7	11.1	10.3	10.1	5.4	4.8	3.5
Portugal (*)	21.2	15.0	15.3	4.1	2.0	1.9	12.4	9.8	12.6	4.7	3.2	3.8
Romania	26.0	24.3	23.6	5.8	4.3	3.4	17.6	14.6	15.9	2.6	5.5	4.4
Slovenia (*)	24.1	19.1	19.2	5.1	5.1	3.6	14.1	10.5	11.8	5.0	3.5	3.9
Slovakia	20.8	20.4	21.5	3.9	4.1	3.6	12.5	12.5	13.5	4.3	3.8	4.4
Finland	23.0	21.5	23.9	3.9	4.2	4.3	13.0	10.9	12.4	6.0	6.4	7.2
Sweden	22.5	23.2	24.4	4.4	4.4	4.9	15.2	16.3	16.4	2.9	2.8	3.2
United Kingdom (*)	15.9	16.4	17.0	3.3	2.7	2.7	9.3	9.9	10.1	3.4	3.7	4.2
Iceland	15.0	17.2	:	3.9	3.0	:	8.6	11.3	:	2.5	2.9	:
Norway (*)	23.2	23.8	24.0	4.5	4.6	5.4	14.1	13.6	12.6	4.6	5.6	6.0
Switzerland (*)	22.7	23.9	24.2	3.0	3.0	3.1	15.4	16.9	17.3	4.3	3.9	3.8
Albania (*)	:	24.2	24.6	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Serbia (*)	19.7	16.8	20.1	:	3.4	5.0	:	11.5	12.8	:	1.9	2.3
Turkey (*)	22.0	28.6	29.8	3.9	3.2	4.0	12.5	16.7	17.1	5.6	8.7	8.8

(*) 2018 instead of 2019.

(*) 2017 instead of 2019.

(*) Business investment, 2014: break in series.

(*) Business and household investment, 2014: break in series.

(*) 2015 instead of 2014.

Source: Eurostat (online data code: nasa_10_ki)

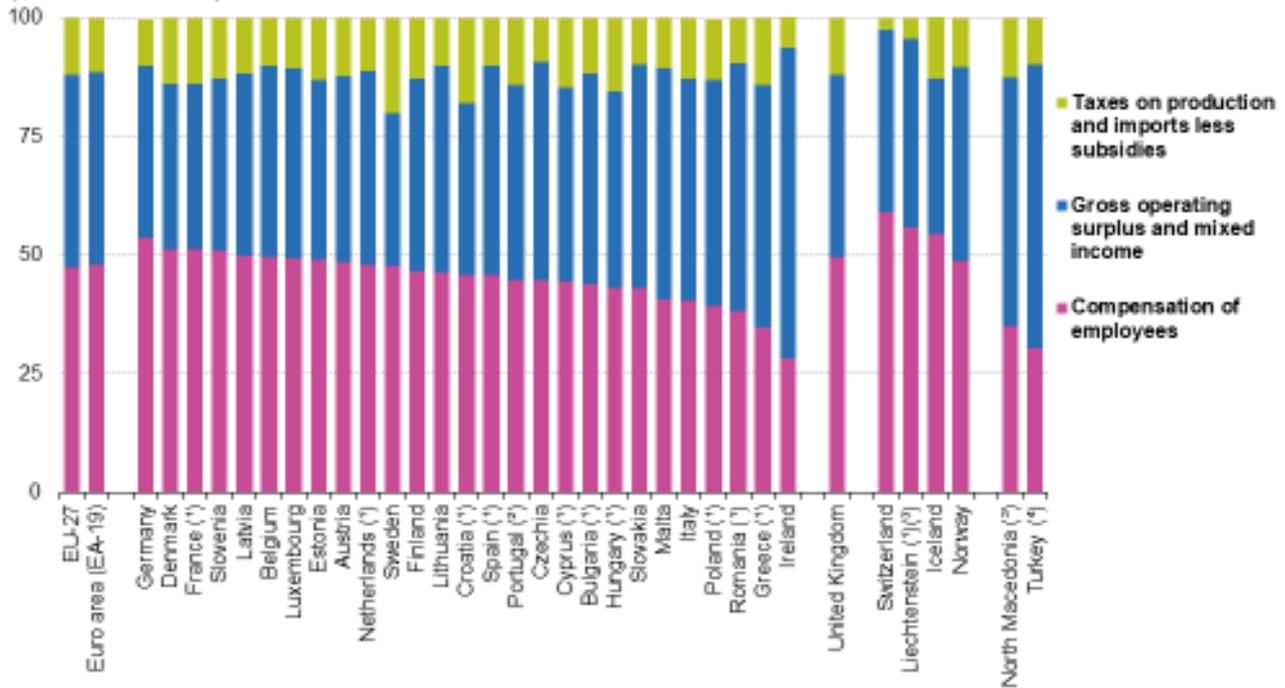
Таблица 5: Инвестиции по текущи пазарни цени, 2009, 2014 и 2019 г. (% дял от БВП)
Източник: Евростат (nasa_10_ki)

Доход

Анализът на БВП в ЕС-27 по метода на доходите показва, че при разпределението по фактори на производство на дохода, получен в резултат на производствения процес, преобладават компенсациите на наетите лица, които през 2019 г. представляват 47,5 % от БВП по текущи пазарни цени. Делът на **брутния опериращ излишък** и брутния смесен доход е 40,6 % от БВП, докато този на данъците върху производството и вноса минус субсидиите е 11,9 % (вж. фигура 11). Най-нисък дял на компенсацията на наетите лица в БВП е отчетен от Ирландия (28,2 %), следвана от Гърция (34,7 %), а дял над 50,0 % е отчетен в Словения, Франция, Дания и Германия (с най-висок дял — 53,6 %). Особено ниският дял, отчетен от Ирландия, е свързан с [последниците от глобализацията](#).

Distribution of income at current market prices, 2019

(% share of GDP)

(*) Provisional.

(*) Estimate.

(*) 2017.

(*) 2018.

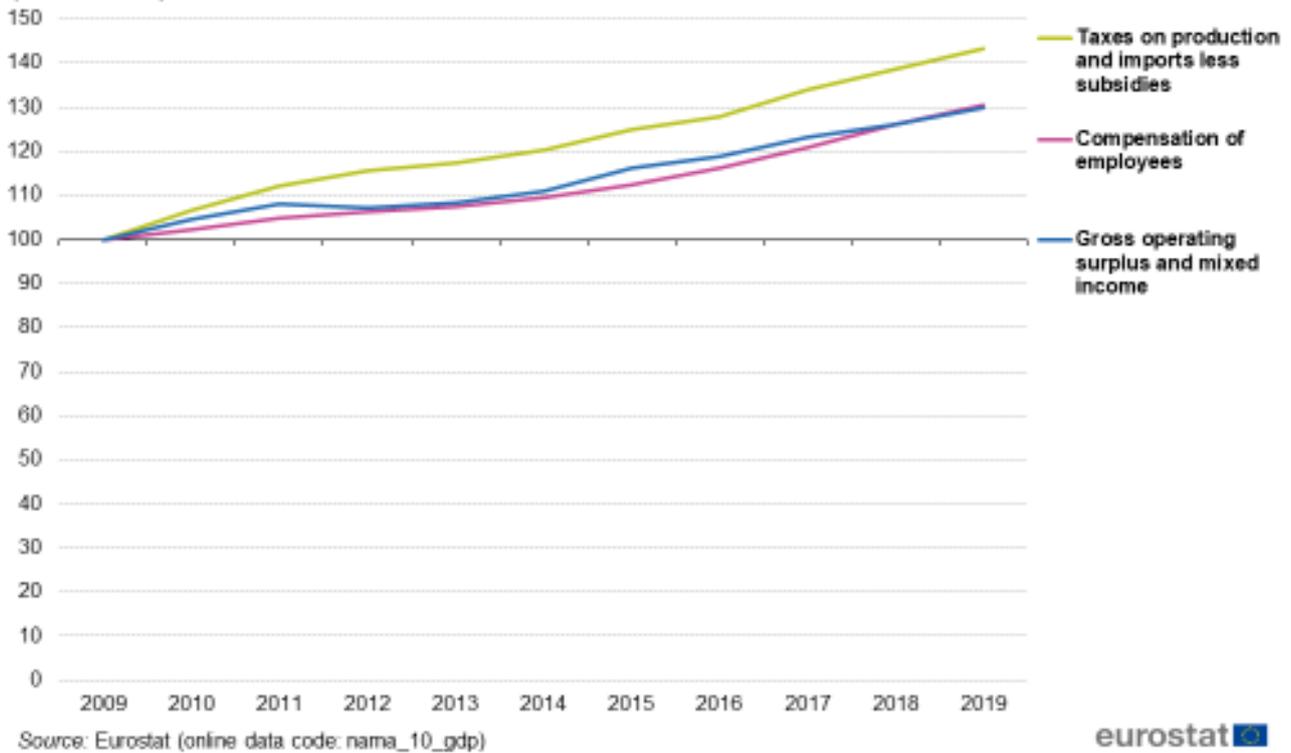
Source: Eurostat (online data code: nama_10_gdp)

eurostat

Фигура 11: Разпределение на дохода, по текущи пазарни цени, 2019 г. (% дял от БВП)
Източник: Евростат (nama_10_gdp)

До 2011 г. агрегатите на дохода успяват да се възстановят от загубите по време на финансовата и икономическа криза. Доходът от компенсацията на наетите лица нараства ежегодно между 2009 и 2019 г. в ЕС-27, като през този период се увеличава с 30,5 % (по текущи цени). Що се отнася до брутния опериращ излишък и брутния смесен доход, общият растеж е почти същият (увеличение с 29,9 %); това увеличение е резултат от годишните увеличения през всяка година с изключение на 2012 г. Доходът от данъците върху производството и вноса се увеличава всяка година между 2009 и 2019 г., като води до ръст от общо 43,1 %.

Development of income at current market prices, EU-27, 2009-2019 (2009 = 100)

Фигура 12: Развитие на дохода, по текущи пазарни цени, ЕС-27, 2009—2019 г. (2009 г.= 100) Източник: Евростат (nama_10_gdp)

Потребление на домакинствата

През 2019 г. [разходите за потребление на домакинствата](#) представляват поне половината от БВП (по текущи пазарни цени) в 17 от държавите членки от ЕС-27; този дял е най-висок в Гърция (65,2 %) и Кипър (63,9 %). От друга страна той е най-нисък в Люксембург (27,8 %), който въпреки това отчита разходи на домакинствата за потребление на човек от населението, които са много над средното (23 010 в СПС) — вж. таблица 6 — дори след корекция на стойностите, за да бъдат отчетени разликите в ценовите равнища в отделните държави.

Consumption expenditure of households, 2009, 2014 and 2019

	As a proportion of GDP at current market prices (%)			Per inhabitant (PPS)	Per inhabitant in EUR: annual average rate of change using chain linked volumes (% per year)	
	2009	2014	2019		2009-2014	2014-2019
EU-27	54.5	53.4	51.9	16 470	0.0	1.7
Euro area (EA-19)	54.8	53.7	52.0	17 530	-0.2	1.4
Belgium	50.3	50.8	50.4	18 790	0.7	1.1
Bulgaria	62.6	62.0	58.9	9 880	2.2	4.8
Czechia	48.0	47.7	46.5	13 760	0.5	3.3
Denmark	46.9	45.7	45.3	18 480	0.1	1.7
Germany	54.8	52.0	50.5	19 450	1.0	1.1
Estonia	51.4	49.0	47.1	12 530	3.0	3.7
Ireland	46.1	41.7	28.7	17 790	-0.2	2.1
Greece	66.3	67.4	65.2	14 020	-5.2	0.8
Spain	58.0	58.3	56.6	16 330	-1.4	2.0
France	53.4	52.2	51.7	17 370	0.1	1.1
Croatia	58.7	59.4	57.0	11 740	-1.1	3.6
Italy	59.9	60.0	59.6	18 000	-1.4	1.3
Cyprus	62.9	68.0	63.9	18 060	-2.3	2.9
Latvia	59.3	60.1	58.6	12 900	4.6	3.8
Lithuania	67.9	61.7	60.6	15 900	3.9	4.8
Luxembourg	32.8	29.4	27.8	23 010	-0.1	0.5
Hungary	52.1	48.5	46.4	10 790	-0.2	4.8
Malta	59.5	49.9	41.7	13 140	0.4	1.4
Netherlands	44.9	44.5	43.0	17 520	-0.7	1.2
Austria	51.5	51.3	49.4	19 990	0.1	0.4
Poland	60.7	59.3	56.5	13 070	1.9	4.0
Portugal	62.9	64.1	62.2	15 480	-0.8	2.6
Romania	61.9	60.7	62.8	13 820	1.3	8.0
Slovenia	54.1	54.0	50.9	14 140	-0.8	2.5
Slovakia	58.7	54.2	55.2	12 910	0.0	3.3
Finland	49.6	52.0	50.2	17 650	0.8	1.4
Sweden	46.2	45.6	44.2	16 870	1.5	1.2
United Kingdom	62.0	62.0	62.7	20 890	0.9	1.7
Iceland	49.2	50.8	48.6	20 010	1.2	3.3
Norway	40.3	39.0	42.3	19 330	1.6	1.0
Switzerland (*)	52.8	51.4	51.5	24 760	0.7	0.3
Montenegro (**)	82.0	80.2	73.4	10 850	0.5	4.0
North Macedonia (**)	76.0	68.9	65.0	7 160	0.4	2.8
Albania (*)	80.3	80.2	79.5	7 190	1.9	1.9
Serbia	74.2	72.4	67.0	8 660	-0.1	2.2
Bosnia and Herzegovina (*)	84.4	83.4	76.1	:	:	:
Kosovo* (*)	86.7	86.3	85.3	:	:	:

(*) Per inhabitant in PPS: 2018. Per inhabitant in EUR: 2014-2018 instead of 2014-2019.

(**) As a proportion of GDP: 2018 instead of 2019.

(*) Per inhabitant in PPS: 2017. Per inhabitant in EUR: 2014-2017 instead of 2014-2019.

* This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244/1999 and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence.

Source: Eurostat (online data codes: nama_10_gdp and nama_10_pc)

eurostat

Таблица 6: Разходи за потребление на домакинствата, 2009 г., 2014 г. и 2019 г. Източник: Евростат (nama_10_gdp) и (nama_10_pc)

Като се изключи Люксембург, през 2019 г. средните разходи за потребление на домакинствата на човек от населението, измерени в СПС, са сравнително високи също така в Австрия (19 990 в СПС) и Германия (19 450 в СПС). България пък е единствената държава членка от ЕС-27, отчетла средни разходи на домакинствата за потребление на човек от населението под 10 000 в СПС.

Анализът на реалното развитие на средните разходи за потребление на човек от населението в евро (въз основа на индекса на верижно съставените обеми) за периода 2014—2019 г. показва, че най-бърз растеж е отчетен в Румъния, България, Унгария и Литва. Най-бавно нарастване на разходите за потребление на домакинствата на човек от населението е отчетено в Австрия — средно с по 0,4 % за всяка година през периода 2014—2019 г., като увеличение средно с по-малко от 1,0 % на година е отчетено също в Люксембург (0,5 %) и Гърция (0,8 %).

Изходни данни за таблиците и графиките

- [National accounts and GDP: tables and figures](#) (на английски)

Източници на данни

Европейската система от национални и регионални сметки (ЕСС 2010) осигурява методологията за изготвянето на националните сметки в ЕС. Настоящата версия **ESA 2010** (на английски език) е приета през месец май 2013 г. и се прилага от септември 2014 г. Тя съответства напълно на международните насоки за националните сметки **2008 SNA** . (на английски). Моля, имайте предвид, че повечето държави членки от ЕС-27 извършиха преглед на референтните показатели през август—октомври 2019 г. Повече информация можете да намерите на [Eurostat website](#) , и по-специално в документа [document](#) (на английски език).

БВП и основни компоненти

Източник на основните агрегати на националните сметки са данните от институционалните единици, а именно нефинансовите или финансовите предприятия, **сектор „Държавно управление“** , домакинствата и **нестопанските институции, обслужващи домакинства (НСИОД)** .

Данните в областта на националните сметки включват информация за компонентите на БВП, заетостта, агрегатите на крайното потребление и спестяванията. Много от тези променливи са изчислени на годишна и на тримесечна база.

БВП е основният измерител на националните сметки, който съдържа обобщена информация за икономическото състояние на дадена държава (или регион). За изчисляването му могат да бъдат използвани различни методи: **производствен метод** ; **метод на разходите** ; и **метод на доходите** .

Чрез анализа на БВП на човек от населението се елиминира въздействието на абсолютния брой на населението, като по този начин могат да се правят сравнения между различните държави. БВП на човек от населението е широк икономически показател за жизненото равнище. Данните за БВП в националните валути могат да бъдат превърнати в стандарти на покупателната способност (СПС), като вместо пазарните валутни курсове се използват **паритетите на покупателната способност (ППС)** , които отразяват покупателната способност на всяка валута; по този начин се елиминират разликите в равнищата на цените между отделните държави. Индексът на физическия обем на БВП на човек от населението в СПС е изразен спрямо средните стойности за ЕС-27 (равни на 100). Ако индексът на дадена държава е по-висок/по-нисък от 100, това означава, че БВП на човек от населението на съответната държава е над/под средната стойност за ЕС-27; този индекс се използва за сравнения между отделни държави, а не за сравнения във времето.

Изчисляването на годишния темп на изменение на БВП с помощта на индексите на верижно съставения обем (реални промени) има за цел да позволи извършването на сравнения на динамиката на икономическото развитие както във времето, така и между икономики с различен мащаб, независимо от равнищата на цените.

Допълнителни данни

Икономическите резултати могат да бъдат анализирани също така по дейности. Най-агрегираното ниво на анализа, използвано за националните сметки, включва 10 позиции по НАСЕ: селско, горско и рибно стопанство; промишленост; строителство; търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство; създаване и разпространение на информация и творчески продукти, далекосъобщения; финансови и застрахователни дейности; операции с недвижими имоти; професионални, научни, технически, административни и спомагателни дейности; държавно управление, отбрана, образование, хуманно здравеопазване и социална работа; култура, спорт и развлечения, други дейности и дейности на домакинствата и екстериториалните организации и служби.

Анализът на производството по икономическа дейност във времето може да се улесни чрез въвеждането на измерител на обема (реални промени), с други думи, чрез дефлиране на стойността на производството, за да се отстрани въздействието на промените в цените; всяка дейност се дефлира поотделно, за да се отразят промените в цените на свързаните с нея продукти.

В рамките на анализа на конкурентоспособността се използва допълнителен набор от данни от националните сметки, а именно показатели, свързани с производителността на работната сила, като например измерители на производителността на труда. Измерителите на производителността, изразена в СПС, намират особено широко приложение при сравненията между отделните държави. Показателите за БВП на заето лице се използват, за да се даде обща представа за производителността на националните икономики.

Трябва да се има предвид обаче, че този измерител зависи от структурата на общата заетост и може да приеме занижени стойности например при преминаването от заетост на пълно работно време към заетост на непълно работно време. БВП на отработен човекочас дава по-ясна картина за производителността, тъй като заетостта на непълно работно време варира значително в различните държави и в рамките на различните дейности.

От данните в националните сметки, които се събират въз основа на макроикономически подход, може да бъде извлечена информация на годишна база за разходите на домакинствата. Алтернативен източник за анализ на разходите на домакинствата е [изследването на бюджета на домакинствата](#) : информацията за него се получава, като домакинствата се приканват да записват ежедневно покупките си, а обхватът му е много широк от гледна точка на включените в него продукти и услуги, както и на видовете социално-икономически анализи, за които дава възможност. Изследването на бюджета на домакинствата се провежда и публикува веднъж на всеки пет години: последната референтна година, за която има налични данни, е 2015 г., въпреки че (към момента на изготвяне на текста) все още липсват данни за две от държавите членки от ЕС-27 (Дания и Франция).

Контекст

Европейските институции, правителствата, централните банки, както и другите икономически и социални структури в публичния и частния сектор се нуждаят от сравними и надеждни статистически данни, на които да основават решенията си. Националните сметки могат да се използват за различни видове анализ и оценка. Използването на международно приети понятия и определения позволява да се направи анализ на различни икономики, като например взаимозависимостта между икономиките на държавите — членки на ЕС, или сравнение между ЕС и държавите извън него.

Икономически цикъл и анализ на макроикономическата политика

Една от основните цели на данните от националните сметки е свързана с необходимостта от осигуряване на подкрепа за решенията в областта на европейската икономическа политика и за постигането на целите на [икономическия и паричен съюз \(ИПС\)](#) посредством висококачествени краткосрочни статистически данни, които дават възможност за наблюдение на макроикономическото развитие и за формулиране на макроикономически насоки за провеждането на политиката. Например, едно от основните традиционни приложения на националните сметки е за количественото определяне на темпа на растеж на икономиката, или казано по-просто — нарастването на БВП. Основните данни от националните сметки се използват по-специално за разработване и наблюдение на макроикономическа политика, докато подробните данни от националните сметки могат да бъдат използвани също така за разработване на секторни или промишлени политики, в частност чрез анализ на таблиците „Ресурс — Използване“.

От началото на ИПС през 1999 г. [Европейската централна банка \(ЕЦБ\)](#) е един от основните ползватели на националните сметки. Стратегията на ЕЦБ за оценка на рисковете за ценовата стабилност се основава на две аналитични перспективи или т.нар. „два стълба“: икономически анализ и паричен анализ. По този начин редица парични и финансови показатели могат да бъдат оценени по отношение на други имащи отношение данни, които позволяват съчетаването на паричния, финансовия и икономическия анализ, като например основните агрегати на националните сметки. Така паричните и финансовите показатели могат да бъдат анализирани в контекста на останалата част от икономиката.

Генерална дирекция „[Икономически и финансови въпроси](#)“ наблюдава развитието на икономиката. ЕС има годишен цикъл за координация на икономическите политики, наречен [Европейски семестър](#) . Всяка година [Европейската комисия](#) извършва подробен анализ на плановете на държавите — членки на ЕС, за бюджетни, макроикономически и структурни реформи и предоставя специфични за всяка държава препоръки за следващите 12—18 месеца.

Генерална дирекция „[Икономически и финансови въпроси](#)“ изготвя макроикономическите [прогнози](#) на Европейската комисия четири пъти годишно (през есента, зимата, пролетта и есента) в координация с годишния цикъл на европейския семестър. Тези прогнози обхващат всички държави — членки на ЕС, с цел да бъдат направени прогнози за еврозоната и ЕС, като често пъти включват също прогнози за държавите кандидатки, както и някои държави, които не са членки.

Анализът на публичните финанси с помощта на националните сметки е друго добре установено прило-

жение на тези статистически данни. В рамките на ЕС бе разработено специално приложение във връзка с критериите за конвергенция за ИПС, два от които са пряко свързани с публичните финанси. Тези критерии са определени от гледна точка на данните от националните сметки, и по-специално съотношенията на държавния дефицит и на държавния дълг към БВП; повече информация може да бъде намерена в статията за [държавната финансова статистика](#).

Регионални, структурни и секторни политики

Освен икономическия цикъл и макроикономическия анализ на политиката, съществуват и други цели, за които могат да послужат данните от националните и регионалните сметки в ЕС, по-специално във връзка с регионалните, структурните и секторните въпроси.

Разпределението на разходите за структурните фондове отчасти се извършва въз основа на регионалните сметки. Освен това регионалните статистически данни се използват за последваща оценка на резултатите от регионалната политика и политиката на сближаване.

[Икономика в интерес на хората](#) е стратегически приоритет както за ЕС, така и за държавите членки. В подкрепа на тези стратегически приоритети се провеждат общи политики във всички сектори на икономиката на ЕС, докато държавите членки провеждат национални [структурни реформи](#).

Европейската комисия извършва икономически анализ, който допринася за развитието на [общата селскостопанска политика \(ОСП\)](#) чрез анализ на ефективността на различните механизми за подпомагане, с които работи, както и чрез разработване на дългосрочна перспектива. Това включва научни изследвания, анализи и оценки на въздействието по теми, свързани със селското стопанство и икономиката на селските райони в ЕС и в държави извън него, като отчасти се използват икономическите сметки за селското стопанство.

Определяне на цели, критерии за оценяване на напредъка и принос

Целите, които се определят в рамките на политиките в рамките на ЕС, все по-често са средносрочни или дългосрочни, независимо дали са задължителни или не. За някои от тях равнището на БВП се използва като основа, например за определянето на цел за разходите за научноизследователска и развойна дейност в размер на 3,00 % от БВП (една от целите на стратегията „Европа 2020“).

Националните сметки се използват също за определянето на ресурсите на ЕС, като основните разпоредби за това са установени в решение на Съвета. Общият размер на собствените ресурси, необходими за финансиране на бюджета на ЕС, се определя от общите разходи минус другите приходи, като максималният размер на собствените ресурси е свързан с [брутния национален доход](#) на ЕС.

Освен за определяне на бюджетните вноски в рамките на ЕС данните от националните сметки се използват и за определяне на вноските към други международни организации, като например [Организацията на обединените нации \(ООН\)](#). Вноските в бюджета на ООН са на база брутен национален доход, като наред с това се прилагат редица корекции и ограничения.

Анализатори и експерти по прогнозиране

Националните сметки се използват широко и от анализаторите и изследователите при оценките на икономическата ситуация и икономическото развитие. Социалните партньори, като представителите на предприятията (например търговските сдружения) или представителите на работниците (например профсъюзите) също имат интерес от националните сметки, за да анализират процесите, които засягат колективните трудови правоотношения. Наред с другите цели изследователите и анализаторите използват националните сметки при анализа на икономическия цикъл и на дългосрочните икономически цикли, както и при установяването на връзката между тях и икономическото, политическото и технологичното развитие.

Други статии

- [Европейски секторни сметки](#) (статия с контекстуална информация) (на английски)
- [Европейска система от национални и регионални сметки — ЕСС 2010](#), (статия с контекстуална информация) (на английски)
- [Main users of national accounts](#) (статия с контекстуална информация) (на английски)
- [Sector accounts](#) (на английски)

Основни таблици

- [Годишни национални сметки](#) (t_nama10), вж. (на английски):

Основни агрегати за БВП (t_nama_10_ma)

Допълнителни показатели (население, БВП на глава от населението и производителност) (t_nama_10_aux)

Базисни разбивки на основните агрегати за БВП и заетостта (по отрасли и по активи) (t_nama_10_bbr)

Подробни разбивки на основните агрегати за БВП (по отрасли и по потребителска цел) (t_nama_10_dbr)

Регионални икономически сметки — ЕСС 2010 (t_nama_10reg)

База данни

- [Годишни национални сметки](#) (nama10), вж. (на английски):

Основни агрегати за БВП (nama_10_ma)

Допълнителни показатели (население, БВП на глава от населението и производителност) (nama_10_aux)

Базисни разбивки на основните агрегати за БВП и заетостта (по отрасли и по активи) (nama_10_bbr)

Подробни разбивки на основните агрегати за БВП (по отрасли и по потребителска цел) (nama_10_dbr)

Разбивка на нефинансовите активи по вид, отрасъл и сектор (nama_10_nfa)

Регионални икономически сметки (nama_10reg)

- [Тримесечни национални сметки](#) (namq_10) (на английски)
- [Национални сметки — международно сътрудничество в областта на данните](#) (naid_10) (на английски)

Тематичен раздел

- [Национални сметки \(включително БВП и регионални сметки\)](#) (на английски)
- [ЕСС 2010 — преглед](#) (на английски)

Публикации

- [NACE Rev. 2 — Statistical classification of economic activities in the European Community](#) (на английски)

Методология

ESMS metadata files

- [Annual national accounts](#) (ESMS metadata file — nama10_esms) (на английски)
- [Supply, use and Input-output tables](#) (ESMS metadata file — naio_10_esms) (на английски)

Методологически наръчници

- [Essential SNA — Building the basics — 2014 edition](#) (на английски)
- [European system of accounts — ESA 2010](#) (на английски)
- [European system of accounts — ESA 2010 — Transmission programme of data \(multilingual\)](#)
- [Eurostat-OECD Methodological Manual on Purchasing Power Parities](#) (на английски)
- [Handbook on prices and volume measures in national accounts](#) (на английски)
- [Handbook on the compilation of statistics on illegal economic activities in national accounts and balance of payments](#) (на английски)
- [Manual on the changes between ESA 95 and ESA 2010 — 2014 edition](#) (на английски)
- [Practical guidelines for revising ESA 2010 data — 2019 edition](#) (на английски)

Друга методологическа информация

- [Национални сметки — Методология](#), вж. (на английски):
 - [Основни агрегати](#)
 - [Заетост](#)

Връзки към външни уебсайтове

- [Economy, finance and the euro — publications](#) (на английски)
- [United Nations — Department of Economic and Social Affairs — Statistics Division — SNA implementation](#) (на английски)

* Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244 (1999) на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.